Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ай 1921 оной ...ябрин 21-hээ гарана | № 90 (14110) | 1973 оной апрелиин 17, вторник | Сэн 2 мүнгэн

АБАРАЙ ҮДЭР БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

Һайрам тогтоохо, тарьялан, сабшалан, бэлшээри ханаабаар уhалха хүдэлмэридэ хү- ...дые олоор табижа, техникээр хангаха. *Наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ зөөхэ, та- ...ха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха.* Шэнэ газар ашаглаха хүдэлмэридөө hайнаар бэлдэхэ, ...до, бургааhанhаа сэбэрлэхэ болзорыень алдахагүй.

ЭНЭ ГАЗАРАА ШАГТАЙГААР ЭРЭГЛЭХЭ

...аймнай малшад, та- ... газар тарьялангай ... адууhа малай ашаг ...рид дээшэлүүлжэ, гү- ...хүдөө ажахын продукт- ...тушааха табан жэлэйн- ...дахы гурбадахи жэлэй ...дүүргэхэ гэhэн нэ- ...лтэй. Тиин энэ зо- ...бөөлүүлхын тула нэн ... гол баялиг болохо ... улам үргэдхэжэ, ... hубаг ханаабуу- ...хаанагүй татахаhаа ...ражалыень эрид hай- ...а болоно. Юуб гэхэдэ, ...ган гасуур жэлнүүдтэ ...аггүй тарьялан, саб- ... сайhаар хатажа, ...малай ашаг шэмэ дээ- ... горитойхон түбэг ...аа бэлэй. Теэд хойшо- ... бэрхэшээлдэ орожо ...н тула бии байгаа га- агротехническэ зааба- ...р элдүүрилхын ха- ... намаг налхи хатаа- ... бургааhанда дарагда- ...лан, бэлшээриеэ сэ- ... шэнэ газар ехээр ... байhамнай мэдээжэ.

...рим ажахын хүтэл- ... шэнээр хахалха ...ты гэдэг зантай юм. ...шалан, бэлшээриин- ...н, тохойнуудые хёр- ...божа харабалнай, ...алтагhаа олон жэлэй ...рхигдожо, hөөг бур- ...аруулжа гү, али на- ... абтаhан үрэжэл ...зар ажахы бүхэндэ ...бэг байдаг. Жэшээл- ...жанай уhалууриин ...нүүдэй управлениин ...ай участогай хүдэл- мелиораторнууд бо- ...изаторнууд нёдондо совхозой Мухалта гэ- ... 502 гектарай на- ... хатаажа, Баргажан ... зубшан, Мухалтын 9 километр ута- ...лта хэhэн бай- ...ай ашаар Ле- ...рэмжэтэ колхозой ... сабшалан Барга- ... үертэ абтахаяа бо- Гадна энэ хугасаа- ... совхоздо Хүшэ- ...үүшын 250 гектар ...даажа, 400 гектар культуртехническэ ... ябуулагдаа. Тиихэ- ...тороо анха түрүү- Ленинэй нэрэмжэтэ ...алтай гэжэ газарта ...ай олон жэлэй hай- ...мал бэлшээри бай- ...а байна.

...урасдаhан барим- ... харуулнаб гэхэдэ, ...ай ажахы бүхэндэ ...ихаха газарай али ... байные элитээр гээшэ. Тиимэhээ колхоз, совхозуудhай ... ехээр элдүүрил- ... таряанай, үбhэ тогтууритай баян ... аргатай.

... дээрэ намаг налхи хатаагдаhан гү, али hөөг бургааhанhаа сэбэрлэгдэhэн газараа аймагаймнай ажахынууд муугаар ашаглана гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, нёдондо намаг байhанаа хатаагдажа, ажахынуудта тушаагдаhан 3019 гектар газарай 1454 гектарынь бэлшээри, 243 гектарынь сабшалан болгогдожо, оройдоол 32 гектарынь тарилгада хэрэглэгдэhэн байна. Тиихэ мүртөө шэнээр ашаглагдаhан сабшалан дээрэhээ гектарай оройдоол 7 центнер үбhэн хуряагдаа бэлэй.

Гааргын совхоз, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хатаагдаhан газараар хэды ехэ байбашье, тэрэнээ ашаг ехэтэйгээр элдүүрилжэ, сабшалан, бэлшээри болгогдоhон газартаа олон жэлэй ногоо тарижа, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ хүдэлмэри муугаар ябуулна. Хэрбээ, энэ шэнээр ашаглагдаhан газараа дисктэй борнойгоор hайса элдүүрилээд, олон жэлэй ногоо тарижа, уhа эюулэгдэдэг хүндэ катогоор хүрьhыень няттаруулан жэгдэлбэл, саашадаа тогтууритай баян ургаса үгэхэ hайн сабшалантай болохо hэн. Теэд тус ажахынууд энэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй гэхэ гү, али агротехническэ заабариин ёhоор хүсэд элдүүрилэнгүй орхижорхино. Тиигээд культуртехническэ хүдэлмэриин хүсэд ябуулагдаагүй үнөөхи газарынь он жэлэй ошохо бүри дахинаа уhабхижажа, ургасань муудаhаар муудажа, намаг болошоно. Саашадаа шэнэ газар ашаглалгада гаргашалагдаhан эды ехэ мүнгэ зөөриин ямаршье үрэгүйгөөр хиидэ hалахагүйн тула ажахы бүхэн элдүүрилгэдэ тушаагдаhан шэнэ газарта эзэн ёhоор хандажа, үрэжэлыень hайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэри жэл бүри таhалгаряагүй ябуулха зэргэтэй.

Хоёрдохи ехэ дутагдал гэхэдэ, аймагаймнай колхоз, совхозууд уhалагдадаг газараа мүнөө хүрэтэрөө hайнаар ашаглажа шаданагүй. Аймаг доторнай бүхыдөө 7009 гектар уhалагдадаг газар бии. Тэрэнэй 4432 гектарынь сабшалан, 1855 гектарынь тарилгын газар юм. Теэд нёдондо уhалууриин 31 түхеэрэлгэнүүдhээ ундалуулагдадаг тарилгын энэ газарай гектар бүриhөө 8,6 центнер үбhэ, 117,5 центнер куузику хуряагдаhан байна. Харин уhалагдадаггүй газарайнь гектар бүриhөө 8,1 центнер үбhэн, 109,6 центнер куузику абтаа бэлэй.

Гэхэтэй хамта зарим ажахынуудай уhалагдадаг газарай ургаса хуурай добо газарайхиhаа бүри бага байдаг. Жэшээлбэл, Гааргын совхоз кукурузынгаа ундалуулагдадаггүй полиhоо гектарай 103 центнер ургаса абаhан аад, уhалагдадаг газарай гектар бүриhөө 28 центнер кукурузын эшэ набша хуряаhан юм. Тиихэдэ Хурамхаанай совхоз олон жэлэй ногоо тарижа, мүн лэ иимэрхүү үбhэ бэлэдхэhэн юм. Энэ ямар ушарhааб гэбэл, нэгэдэхеэр, дурсагдагша ажахынууд уhалагдадаг газараа hайнаар, саг соонь ундалуулнагүй, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, наг шэбхэ гаргажа тараадаггүй, ургасынгаа хойноhоо hайнаар харууhалнагүй бшуу. Тиимэhээ тарилгань буртаг ногоондо дарагдажа, хорхой шумуулда эдюулжэ, хосоршоно гээшэ. Гадна заримдаа тарилгань адууhа малда гэшхүүлжэ ехээр гэмтэнэ.

Аймаг соомнай бүхыдөө уhалууриин 31 системэ бии гэжэ дээрэ хэлэгдээ hэн. Теэд эдэ hубаг, ханаабуудаймнай хаалта боолтонууд модоор хэгдэhэн тула мүнөө үмхиржэ, хэрэглэмжэhээ гаража байнхай. Энэ хуушарhан хаалта боолтонуудаа заhабарилха хүдэлмэри жэл бүри ябуулагдадагшье hаа, hомологдоhон мүнгэниинь хүсэдөөр ашаглагданагүй гэжэ хэлэлтэй.

Манай участогай хүдэлмэришэдэй, мелиоратор болон механизаторнуудай урда мүноо тон ехэ зорилгонууд табигданхай. Тобшолон хэлэбэл, байгша ондо, мүн саашадаашье ажахынуудта 1700 гектар ундалуулха уhалууриин hубаг, ханаабуудые hэльбэн заhабарилжа, намагжаhан 2550 гектар газар хатааха, 5110 гектарта культуртехническэ хүдэлмэри ябуулха түсэбтэйбди. Тиихэдэ 800 гектар газар үндэhөөрнь hайжаруулжа, уhалагдадаг болгохоhоо гадна 1570 гектарта олон жэлэй hайжаруулагдамал бэлшээри байгуулагдахаар хараалагдана.

Байгша ондо Гааргын, Аргатын совхозуудта түхеэрэгдэжэ байhан hайжаруулагдамал бэлшээринүүд ашаглалгада тушаагдаха юм. Мүнөө үедэ участогаймнай механизатор, мелиораторнууд Хүшэгөөрэй, Бүхтэрэй ба Захалбайн намаг хатаахын тула hубаг, ханаабуудые татажа, культуртехническэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Саашань хэлэхэдэ аймагаймнай ажахынууд бии байгаа дутагдалнуудаа дары усадхажа, республика дотор соносхогдоhон габшагай хоёр hарын туршада сабшалан, бэлшээри hайжаруулха хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулха, ашаглалгада тушаагдаhан шэнэ газарайнгаа үрэжэлыень бүри hайжаруулха, ороohо таряанай, үбhэ ногооной тогтууритай баян ургаса хуряаха аабза гэжэ найданабди.

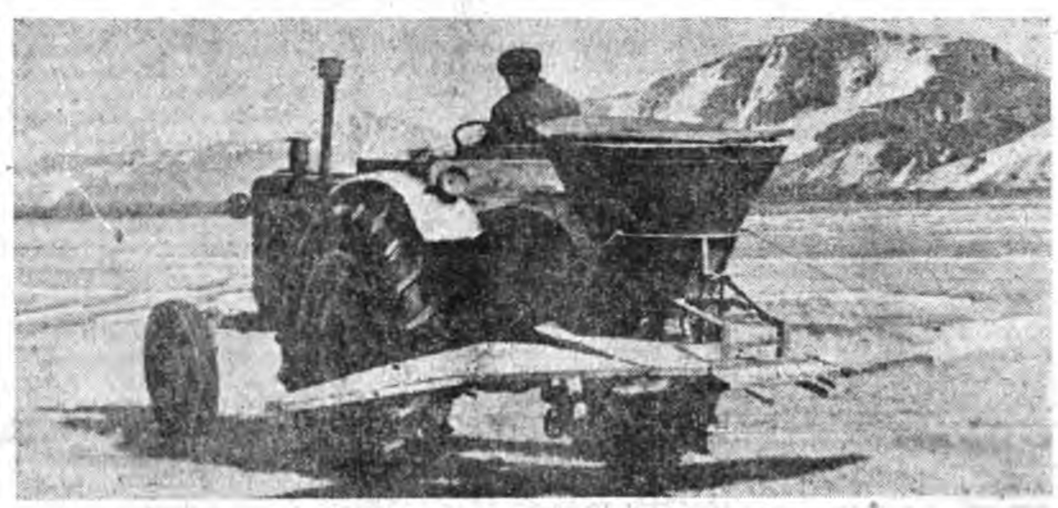
Ю. ХАМАРХАНОВ,
Баргажанай уhалууриин түхеэрэлгэнүүдэй управлениин Хурамхаанай участогай начальник.

Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхозой Владимир Михайлович Родионовой даадаг оньhожоруулагдамал звено 154 гектар сабшалантай юм. Эндэ мүнөө үедэ 4 хүн ажаллана. Тарьялан, сабшалан hайжаруулха габшагай хоёр hарын туршада тэдэнэр бүхы сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулхаар хараална. Энэ хүдэлмэрэе тус коллектив ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхээр хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Звеное даагша (зүүн гарhаа) В. М. Родионов П. А. Агафоновтой хөөрэлдэнэ. 2. Залуу тракторист Фёдор Русин минеральна үтэгжүүлгэ сабшалан дээрэ оруулжа байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ЛУГОВОДУУДАЙ АЖАЛ ЭХИЛЭЭ

«Эрдэм» колхозой сабшалан, тарьялан уhанай үертэ, элhэ хайрта дарагдадаг гээшэ. Тиимэ дээрэhээ энэ ажахыда сабшалан hайжаруулха гээшэ тусгаар удха шанартай юм. Хэрбээ нимэ хүдэлмэри ябуулаагүй hаа, хүдөө сабшалан, тарьялан дээрэ бираатай ургаса гарахагүй, жэл бүри малай эдихэ тэжээл хомор байха болоно.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, Үбэр-Зөөхэйн колхозой правлени мүнөө жэлдэ сабшалан hайжаруулха ажалые хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар, эмхитэйгээр ябуулжа байна. Мүнөө тус ажахын сабшалан дээрэ тусгаар герасимовска участогнууд бии болгогдоод, hургаагаар хорёологдожо байнхай. Гадна ехэ хонидой отара бүхэнэй хажууда 15—20 гектарта зелёнко энэ хабартаа таригдахань. Энэ ургамалай таригдаха участогууд мүн лэ хорёологдонхой. Зелёнкын түлэг ургажа байха үедэ адуу мал тэрэнине түйбэхэ, гэшхэхэгүй. баян ургаса абтаха байна бшуу.

Сабшалан hайжаруулха хүдэлмэриие илангаяа Ёнхорой отделениин луговод Гомбодоржо Бадмажапович Цыренов hайнаар ябуулна. Мүнөө жэл 40 гектар сабшалан даажа абаад. тэрэнээ герасимовска участок болгобо. Энэл участок дээрэ нүхэр Цыренов ажаллана. Эгээн түрүүн тус участок дээрэ эндэхи hү hаалиин фермын үнеэдые бэлшээхээ болюулаа.

Б. ШИРЕТОРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Сэлэнгын аймаг.

Июниин 17-до нютагай Соведүүдэй hунгалта

ҮЙЛЭДБЭРИИН ТҮРҮҮШҮҮЛ ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

ЗАГАРАЙ. (**Телефоноор абтаба**). Байгша оной июниин 17-до болохо нютагай Соведүүдые hунгаха аймагай hунгуулиин комиссиин бүридэлдэ гэшүүдые дэбжүүлхэ асуудалаар ажалшадай хамтын суглаанууд предприяти, эмхи зургаанууд болон колхоз, совхозуудта үнгэргэгдэжэ байна.

Онохойн модоной комбинадай комсомолой организациин хамтын суглаан дээрэ Загарайн аймагай hунгуулиин комиссиин бүридэлдэ тус комбинадай электрик, комсомолой эдэбхитэй гэшүүн, комбинадай нэгэдэхи участогай ВЛКСМ-эй бюрогой секретарь нүхэр **Петр Александрович Малых** гэгшые нэгэн дуугаар дэбжүүлhэн байна.

Загарайн заhабари-барилгын участогай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаанда хабаадагшад аймагайнгаа hунгуулиин комиссида коллективэйнгээ түрүү хүдэлмэришэн, залуу штукатуршан-шэрдэгшэ, **Галина Михайловна Доморозовае,** бүгэдын hанамжаар дэбжүүлбэ.

Шэнэ-Бэрээнэй заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай хамтын суглаан аймагай hунгуулиин комиссида заводойнгоо директор нүхэр **Василий Михайлович Пуховскойе** дэбжүүлхэ гэhэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаhан байна.

ХЭЖЭНГЭ. Ажалшадай депутадуудай аймагай, сомоной, сельскэ соведүүдэй hунгалтада бэлэдхэл үргэнөөр ябуулагдажа эхилбэ. Мүнөө аймагай hунгуулиин комиссиин бүридэлдэ түлөөлэгшэдые дэбжүүлгын суглаанууд аймагай совхозуудта. промышленна предприятинуудта, ниитын эмхинүүдтэ болоно үнгэрбэ.

Иимэ суглаан Ермаковско геолого-бэдэрэлгын партиин коллективтэ болоо. Тус партиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад аймагай комиссида үрэмдэлгын мастер **Артем Федорович Нагаевые** дэбжүүлбэ. Нүхэр Нагаев бэдэрэлтын партиин түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн, коллективэй эгээл найдамаар хүниинь.

Худанай леспромхоздо болоhон суглаанда хабаадагшад аймагай hунгуулиин комиссида шофер **Юрий Яковлевич Долгополовые** түлөөлбэ. «Первомайский» совхозой ажалшад Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденуудай кавалер. аймагтаа суурхажа ябадаг hаалишан **Евдокия Парамоновна Яковлевае** нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

Ингэжэ аймагай hунгуулиин комиссида юhэн хүн дэбжүүлэгдэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. С. ЗОЛОТУХИНИИЕ СССР-эй БЭЛЭДХЭЛЭЙ МИНИСТР БОЛГОН ТОМИЛХО ТУХАЙ

Нүхэр Григорий Сергеевич **Золотухиние** СССР-эй бэлэдхэлэй министр болгон томилхо гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль,
1973 оной апрелиин 13.

«ЛУНОХОД-2» ҺАРА ДЭЭРЭХИ САБ ЖАЛГА СООГУУР ДАБШАНА

АЛАС-ХОЛЫН ЗАМБУУЛИНАЙ ХАРИЛСАА ХОЛБОО БЭЕЛҮҮЛДЭГ ТҮБ. (ТАСС). Лемонье гэжэ хүнхэрэй зүүн хубида хүдэлэлгэ доhололгын болохо үеэр гараhан саб жалгые «Луноход-2» гэжэ автомат аппарадай апрелиин 11—12-то шэнжэлхэ үеэр радио-холбооной сеанснууд хэгдэhэн байна.

Энэ шэнжэлгын үедэ саб жалгын ташалуурнуудай хэлбэри зурагууд нэгэнтэ бэшэ буулгагдаhан, хүрьhэ шоройдонь суранзанай ямараар таранги байhаниинь тодорхойлогдоhон, hарын шоройн дээдэ хубиин физико-механическа шэнжэ шанар. химическэ бүридэл шэнжэлэгдэhэн байна.

Һара дээрэ хүдэлжэ байха үедөө автомат лабораториин гаталhан зам 31 километр 60 метр болоно.

Лемонье гэжэ хүнхэр соо шэнжэлгэнүүд хэгдэжэ үргэлжэлhөөр.

Мексикын Президент Ленинград ошонхой

Мексикын Холбоото Штадуудай Президент Луис Эчеверрия Альварес апрелиин 14-дэ Ленинград ошохоёо Москваhаа мордоо hэн. Хүндэтэ айлшантай, тэрэнэй hамгантай хамта үдэшэжэ ерэлсэhэн тушаалтад, Мексикэhээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Роке Гонсалес Салесар Ленинградта ерэhэн байна.

Эндэ ерэhэн Мексикын Холбоото Штадуудай Президент Луис Эчеверрия Альваресые. үдэшэжэ ябалсаhан тушаалтадые Мексикын Холбоото Штадуудай, Советскэ Союзай ба Россин Федерациин гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Ленинградска вокзал дээрэ хотын ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд угтаа.

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС).

„Буряад үнэнэй" ба арадай хиналтын шалгалта

ХООhОН ҮГЭНҮҮД, ХУУРАЙ hУБАГУУД

Хабарай урин дулаан үдэрнүүд ерэжэ, хада майлын саhан хайлажа, «хүнды руу хүүежэ, хада руу хаяжа» байна.

Энэ үедэ бэрхэ тарьяашад унтажа хэбтэдэггүй гээшэ. Тарьялан, сабшалангаа хабар эртэhээ, уhанай элбэгтэ hайса ундалуулжа шадаагүй hаа, үндэр ургаса хаанаhаа абтаха бэлэй.

Эдэ бүгэдые мэдэhэн, дүй дүршэл ехэтэй, урагшаа hанаатай луговодууд хүрзэ, лоомоо бариад, сабшалан, тарьялан дээрээ уhа тараажа, эхилэнхэй. Эрхирэгэй совхозой И. Т. Путиловай, Дэлэг-Доржо Жигжитовэй хүтэлбэрилдэг звенонууд сабшаландаа гаранхай. Теэд иимэ хүнүүдэй аймаг дотор хоёр-гурбахан байhандань гомдохоор.

Загарайн аймаг республика доторoo уhалууриин тон ехэ газартай аймагуудай нэгэн болоно. Эндэхи колхоз, совхозууд 18.983 гектар уhанай газартай юм. Теэд эдэнэр энэ ехэ баялигаа эзэн ёhоор ашаглажа, үндэр ургаса абажа бирангүй.

Энэ талаар шалгалта хэхэдэ, дутагдалнууд угаа олон ушарба.

«Гигант» колхоз (түрүүлэгшэнь А. В. Смолин, главна агрономынь К. Е. Яковлев) уhалагдаха 3.071 гектар тарьялантай, 916 гектар сабшалантай. Апрелиин 5-най байдалаар уhа бүлэдэг нэгэ станци хүдэлгэгдэжэ, 50 гектар сабшалан уhалагдажа эхилээ. Зүгөөр уhалууриин системэнүүд заhабарилагдаагүй, сэбэрлэгдээшьегүй байhаар. Тарьялан, сабшалан дээрээ hайрам тогтоохо тушаа юуншье хэгдэнэгүй.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшын орлогшо М. Ц. Дондуков, главна агрономынь Н. С. Кубышкин) 1.417 гектар уhалагдамаар газартай. Тэрэнэйнь 445 гектарта шэнииcэ, обёос, кукуруза, куузику, хартаабха, овощ таригдаха юм. 972 гектарынь сабшалан. Овощ, хартаабха, кукуруза, куузику ургуулха 5 звено байгуулhан нэрэтэй. Тэдээн бүхэндэ хүдэлхэ хүнүүд томилогдоодүй, хэды шэнээн ургаса абаха түсэб, даалгабари үгтөөдүй. Ажалайнь түлөөhэнэй гурим тодорхойлогдоодүй. Харин луговодуудай 8 звено байгуулагдажа. звеное даагшад томилогдонхой. Мүн сабшалангайнь газар заагдажа үгтэhэн, түсэб даалгабаритайнь танилсуулhан, ажалайнь түлөөhэ, мүн урмашуулгын гурим тогтоогдоhон байха юм.

Уhалууриин системэнүүд эндэ баhал бүрин бэлэн болгогдоодүй, газараа уhалжа эхилээдүй.

Онохойн совхоз 4.933 гектар уhанай газартай. Хүрбын голhоо гаргаhан уhалууриин хоёр томо (Үнэгэтэйн, Хүрбын) ханаабтай. Эндэ уhаар дутахаар бэшэ. Газарайнь хүрьhэн hайн. Уhалууриин ханааб, hубагууд сэбэрлэгдэжэ, бэлэн шахуу болгогдонхой. Эндэ 2.191 гектар тарьялан, 2.361 га сабшалан, 381 гектар бэлшээри уhалагдадаг байна. Уhалагдадаг тарьялан дээрээ үндэр ургаса үгэдэг, шэмэ ехэтэй ургамалнууд таригдахаар хубаарилагданхай. 28 хүнhөө бүридэhэн луговодуудай 11 звено, 16 хүнтэй хартаабхашадай 5 звено эмхидхэгдээ. 290 гектар газар хартаабхашад даажа абанхай. Мүн кукуруза, куузику ургуулха звенонууд байгуулагдажа. газарыень хубаажа үгэhэн байха юм. Нэгэ оньhожоруулагдамал лугомелиоративна звено байгуулагданхай. Тэрэниие совхозой главна мелиоратор М. П. Трофимов өөрөө хүтэлбэрилнэ.

Уhалагдадаг газар дээрэ хүдэлхэ хүнүүдэй ажалай түлөөhэн болон түсэбhөө үлүү абаhан ургасын түлөө нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гурим тодорхойлогдонхой. Энэ үедэ эдэнэр тарьялан сабшаландаа шэбхэ зөөжэ, тараажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа байна. Хобоо, ханаабуудаа сэбэрлэнэ, заhабарилна. Харин газараа уhалжа эхилээдүй. Ганса «Татарка» гэжэ газарта бүлүүр станци хүдэлгэгдэжэ, сабшалан уhалагдана. Зүгөөр минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэри хангалтагүй. Түсэбэй ёhоор 1.700 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулхын орондо миил 312 тонно хэгдээд байна.

«Дружба» совхоз (директор А. Б. Цырендоржиев, главна агроном Н. А. Ерофеев) 2.600 гектар уhанай газартай. Шулуута Шэбэр хоёр голhоо гараhан уhалууриин системэтэй. Алинииньшье бэлэн бэшэ гэжэ совхозой главна агроном нүхэр Ерофеев мэдэрбэ. Хаалтануудай эхин дээрэхи мүльhые соолоно, ханааб руу уhанай орохо хаалтые онгойлгоодүй. Хобоо-ханаабай hаба соохи элhэн, саhан, мүльhэншье мүнөө хүрэтэр сэбэрлэгдээгүй хэбээрээ. Луговодуудай 3 звено байгуулагдажа, ажалдаа ороhон гэжэ тоологдоно. Теэд заhабарилагдаагүй, сэбэрлэгдээгүй хобоогоор ямар уhан ерэхэб даа. Тиимэhээ луговодууд миин байна.

Шулуутын уhалууриин системын эхин талын хонхор газарые дабуулхын тулада 72 метр ута модон хобоо табигдаhан байгаа. Мүнөө тэрэнь габа забhартай боложо. ашаглаха аргагүй. Тэрэниие заhабарилха эзэн олдоногүй. Мүн Шэбэрэй уhалууриин системэ хуушан, үнинэй заhабарилагдаагүй. Энээгээр уhанай ябаха, ябахагүйншье мэдэгдэнэгүй.

Овощ, хартаабха ургуулхи звеное даагшадаар С. Л. Пахомов, З. И. Петрова томилогдонхой. Тэдэнь хамта хүдэлхэ хүнүүдээ олоодүй. — Үшөө эртэ байна. Уhа мүльhэн хайлаадүй. Звенонуудта саг үргэлжэ ажаллаха хүнүүд олдонотүй, — гэжэ совхозой главна агроном Н. А. Ерофеев шалтаг барина.

Тарьялан, сабшалан hайжаруулха хоёр hарын туршада ябуулагдаха хүдэлмэри бэелүүлхэ тушаа мүртэй юумэн хэгдэнэгүй.

Мүн иимэрхүү байдал **Хүрбын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда** (директорынь В. И. Зайков, парткомой секретарь Г. М. Яруллин, главна агроном Постников) үзэгдэнэ.

Эрхирэгэй совхоз (директорынь С. В. Сониев, главна мелиоратор К. А. Уланов). Эндэ уhалууриин системэнүүдые заhабарилжа, тарьялан, сабшалан ундалуулха хүдэлмэри hаянайл эхилэгдэжэ байна. Луговодуудай 20 звено, кукуруза, овощ болон хартаабха ургуулха тус хай звенонууд байгуулагдажа, ажаллаха газараа, техникэ болон зэмсэгүүдээ тушаажа абаhан байна. Мүн лугомелиоративна нэгэ отряд эмхидхэгдэнхэй.

Тус совхоздо дутагдалтай талань юуб гэбэл, газар уhалалгадаа жэгдэрэн ороодүй. Тарьялан, сабшалан дээрээ hайрам тогтоохо талаар юуншье хэгдэнэгүй. Таhархайн уhалууриин системэ гүйсэд заhабарилагдаадүй. Мүн бусадшье системэнүүдэй ханааб, hубагуудые заhабарилха, сэбэрлэхэ хэрэгтэй.

Добо-Енхорой уhалууриин системын барилга тон ехээр унжагайруулагдана. Энээниие «Бурводстрой» трестын Загарайн барилга-хабсаралгын оньhожоруулагдамал колонно (начальнигынь Н. И. Бурлаков) түхеэржэ байна.

Мүн энэ совхозой уhалууриин нилээд ехэ газарые зарим предприятинууд дураараа эзэлээд, элhэ шорой, шулуу малтажа абадаг карьер болгожорхёод байна. Иимэ хуули бусаар абтагдаhан газараа бусаалгаха, тэрээндэ зэмэтэйшүүлые хэhээлгэхэ тушаа Эрхирэгэй совхозой хүтэлбэрилэгшэд ямаршье хэмжээ абанагүй.

Эдэ бүхы дутагдалнууд дары зайсуулагдаха ёhотой.

ШАЛГАЛТЫН БРИГАДА: Н. ОЧИРОВ, Загарайн аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ, **Э. ШАЛАЕВ,** совхозуудай нэгэдэлэй таhагай начальник, **А. СТЕПАНОВА,** совхозуудай нэгэдэлэй инженер-гидролог, **Д. ЦЫБЕНОВ,** манай түсхай корр.

...ДЭР ...АТЫН ...ХАН ...ЭЛ

Тээгдэ тосхондо ажаhуудаг наhажаал болоhон. Доржо Баранзаевич Баранзаев ямаршье хүшэр хүндэ ажалhаа тунхаряагүй, бүхы наhаараа колхоз, совхоздо хүдэлжэ ябаhан хүн юм. Мүнөө үедэ тэрэ пенсидэ гараашье hаа, гэртээ миин hуужа шададаггүй, шадал зэргээрээ совхоздоо туhалдаг.

Үндэр наhатай үбгэжөөл hайн hайхан хүсэлөө мэдүүлжэ, апрелиин 21-дэ үнгэргэгдэхэ ленинскэ коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зорилготой. Тэрэ тарьялан, сабшалан дээрэ ажаллаха хүнүүдэй байха будкануудые заhабарилха байна.

Ц.-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭХЭ

Б. СЕМЕНОВ,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай ёһоор манай республикын ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй ээлжээтэ һунгалта 1973 оной июниин 17-до, воскресенидэ үнгэргэгдэхэ болобо. Мүн энэ үдэр бүхы Россин Федерацида болон олон союзна республиканuудта һунгалта үнгэрхэ байна.

Ажалшадай депутадуудай Соведүүд хадаа манай социалис гүрэнэй үндэһэ һууринь боложо, тэрэнэй демократическа удха шэнжые эгээл эли тодоор харуулна. Гүрэнэй засагай зургаануудай дунда нютагай Соведүүд ехэхэн хубитынь эзэлнэ. Тэдэнэр арад зондо эгээл дүтэ байдаг, бүри нягта холбоо барисаатай, ёһотойл арадай засагай зургаан байһанаа бүхы ажал ябуулгаараа эли тодоор харуулдаг. Нютагай Соведүүдэй ажал ябуулга олон янза ба үргэн дэлисэтэй. Промышленностиин болон хүдөө ажахын, социально-культурна байгуулалтын, олониитые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын, материально-ажаһуудалай хангалгын, элүүрые хамгаалгын, арадай гэгээрэлэй хүгжэлтын, ниитын гурим болон ажалшадай эрхэнүүдые сахин хамгаалгын болон бусад олон асуудалнууд Соведүүдэй үдэр бүриин ажал ябуулгада сэхэ хабаатай.

Соведүүдые һунгаһан урдахи һунгалтаһаа хойшо хоёр жэл тухай болобо. Энэ хугасаа саг соо совет гүрэниие саашадань бэхижүүлхэ, бүхы шатын Соведүүдэй хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ, үргэн арад олониитын ажалай болон политическэ шэнэ дэбжэлтые туйлаха ехэ удха шанартай олон хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. 1971 оной мартда КПСС-эй XXIV түүхэтэ съезд болоо. Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй, ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярые Коммунис парти ба совет арад тон хүндэтэйгөөр тэмдэглээ. «Ажалшадай депутадуудай сельскэ болон поселково Соведүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай» ба «Ажалшадай депутадуудай районно болон городуудай Соведүүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай» тогтоолнуудые КПСС-эй Центральна Комитет һүүлэй жэлнүүдтэ баталан абаа. Партиин эдэ шухала шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулагдан нютагай Соведүүд тухай, депутадуудай дүрим тухай тусхай хуулинууд гаргагдаа.

Манай республикада нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха, тэдэниие кадрнуудаар бэхижүүлхэ талаар партиин областной комитет, Верховно Соведэй Президиум ба Министрнүүдэй Совет хэдэ хэдэн бодото хэмжээ ябуулганuудые хараалһан байна.

Эдэ бүгэдэнэй ашаар Соведүүдэй хүдэлмэри улам һайжаруулагдаһан, ажал ябуулгын онол арганууд бүри нарижуулагдаһан. Республикымнай нютагай Соведүүдэй диилэнхи олонхид партийна организацинуудай хүтэлбэри доро ажал ябуулгаяа улам эдэбхитэй болгохые, үйлэдбэриин хэрэгүүдтэ өөһэдынгөө нүлөөлэлгые дээшэлүүлхые, нютагай ажабайдалай, улад зоной хангалгын, һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болголгын асуудалнуудые һайнаар шиидхэхые оролдонод. Тэдэнэй эмхидхэлэй ниитын хүдэлмэри нилээд эдэбхижүүлэгдээ: Соведүүдэй сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг асуудалнууд үргэдхэгдөө, абаһан шиидхэбэринүүдэйнь хойноһоо хиналта шангадхагдаа, депутадуудай зүгһөө эрилтэнүүдые хэхэ ябадал олошороо, саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай, тэдэнэрэй бүлэгүүдэй ажал ябуулга һайжаруулагдаа, һунгагшадайнгаа урда Соведүүдэй гүйсэдкомуудай болон депутадуудай тоосоонууд саг сагтаа хэгдэдэг болоо.

Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада республикымнай промышленность продукцияа 25 процентээр ургуулаа, тэрэнэйнь 80 процентнь ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Байгаалиин байдалай таарамжагүй байбашье, хүдөөгэймнай ажалшад орооһо сутлуулха талаар урдахи табан жэлэй дунда зэргын хэмжээе, тиихэдэ мал ажалай продукцяар — дунда зэргын хэмжээнһээ дээшэ амжалта туйлаа, тингэжэ ниитын мал ажалай тоо толгойе олошоруулхатаяа нэгэн доро гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ, нооһо худалдалгые дээшэлүүлээ. Мүнөө табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй нэгэдэхи кварталда республикымнай ажалшад мүн лэ яһала амжалтатай. Город болон хүдөөдэ ехэхэн капитальна барилга хэгдэнэ. Арад зоной ажаһуудалай хэмжээн дээшэлнэ. Эдэ амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ үнгэрөөшэ һунгалтада һунгагдаһан 8 мянган депутадуудые, тэрэ тоодо 5 мянган түрүү хүдэлмэришэд болон колхозниигуудые бүридэлдөө хабаадуулһан нютагай Соведүүд бага бэшэ хубитаяа оруулна. Диилэнхи олонхи депутадууд өөрынгөө ажал хэрэгээр арадай этигэл найдабари һайнаар харюулна. Коммунис партиин политикые ажабайдалда эрид шуудаар, хэлбэришэгүйгөөр бодото дээрэнь бэелүүлхые оролдонод. Тииһэн аша туһадаа депутадууд һунгагшадайнгаа дунда тон хүндэтэйгөөр һанагдадаг.

Гэбэшье республикымнай бүхы Соведүүд мүнөөнэй эрилтын ёһоор хүдэлнэ, өөһэдынгөө уялгануудые дүүрэн бэелүүлнэ, үгтэһэн үргэн эрхэнүүдээ гүйсэд хэрэглэнэ гэхэ болоо һаа, буруу болохо. Олон нютагай Соведүүдэй хүдэлмэридэ дутуу дунданууд, дутагдалнуудай үзэгдэдэг байһаниинь гэмшэлтэй. Энэ таарамжагүй ябадалые саашадаа тэсэжэ болохогүй.

Соведүүдэй һунгалта хадаа политическэ ехэ удха шанартай кампани мүн. Соведүүдэй һунгалта бүхэн ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрдэг, социалис демократиин хүгжэлтэдэ тодорхой алхам болодог. Соведүүдые бэхижүүлхэ, ажал ябуулгадань шэнэ хүсэнүүдые хабаадуулха, ажал хэрэгыень нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ шухала туһа дүхэм боложо үгэдэг байна.

Һунгагшадай дунда эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэриие үргэнөөр ба гүнзэгыгөөр ябуулһанһаа мүнөө болохоёо байгаа һунгалтын амжалта гол түлэб дулдыдахань элитэ. Нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэхэ, үнгэргэхэ талаар партийна организацинуудай болон ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй зорилгонуудые тодорхойлһон тусхай тогтоолые КПСС-эй обкомой бюро баталан абаа.

Тиин ямар шухала асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулалтайб?

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баяр тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые болон Москведа болоһон ойн баярай заседаниин бусад материалнуудые, СССР-эй Конституциие, һунгалта тухай Дүримые, совет хүнэй уялга болон эрхэнүүдые арад зоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэн ойлгуулха хүдэлмэриие улам һайжаруулха шухала, манай ороной асари ехэ амжалтануудые, республикымнай экономикын болон культурын хүгжэлтые, арадай ажаһуудалай һайжаралгын, арадуудай хоорондын хани харилсаанай улам бэхижүүлгые бодото жэшээнүүд дээрэһээ элишэлэн харуулха хэрэгтэй. Лекци, элидхэл гэхэ мэтэшэлэн олоной дунда ябуулдаг хэмжээнүүдһээ гадна, ажалай коллективүүдтэ, хүн зоной ажаһуудаг газарнуудта туд тудтань хүнүүдтэй уулзажа хөөрэлдэхэ шухала. Гэхэ зуура, энэ хүдэлмэридэ үшөөл анхарал багаар хандуулагдана.

Мүнөө эхилһэн һунгуулиин кампани хадаа урданай шэнгеэр Соведүүдэй хүдэлмэриие шалган хараха арга нүхэсэл боложо үгэхэ байна.

Ажалшадай депутадуудай Совет бүхэн, саг үргэлжын комиссинууд, депутадууд үнгэрһэн хугасаа соо хэһэн ажал хүдэлмэреэ наряар шэнжэлэн хараха, һайн талыень согсолхо, дутуу дунданuудые элишэлэн шүүмжэлхэ, хэһэн хүдэлмэриингөө тушаа һунгагшадайнгаа урда тоосохо уялгатай. Энэ шухала хэмжээ ябуулганuудые апрель соо, майн түрүүшын хахадта бэелүүлхэ хэрэгтэй. Соведүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай гүйсэдхэхэ комитедүүд зохихо материалнуудые бэлэдхэжэ депутадуудтаа үгэхэ зэргэтэй. Соведүүдэй хэһэн туйлаһан амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа һунгагшад дутуу дунданuудыень элирүүлэн, тэдэнээ усадхахыень эрилтэ хэхэ ёһотой. Мүнөө үедэ Соведүүдэй хүдэлмэридэ партиин, арадай зүгһөө табигдажа байгаа эрилтэнүүдһээ дулдыдуулагдан, тэдэнэй хүдэлмэриин дүнгүүд сэгнэгдэхэ байна.

Һунгалтануудые үнгэргэхэ тухай Дүримтэй гүйсэд зохилдуулан, Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд һунгалтада бэлэдхэхэ, үнгэргэхэ шухала эмхидхэлэй болон техническэ хэмжээ ябуулганuудые тогтоогдоһон саг болзор соонь бэелүүлхэ уялгатай. Гэбэл, нэн түрүүндэ һунгуулиин округ болон участогуудые байгуулха, һунгуулиин комиссинуудые бүридүүлхэ, һунгуулиин бюллетеньнүүдые бэлэдхэ, һунгагшадай списогуудые табиха, һунгалта үнгэргэхэ гэр байрануудые түхеэрхэ гэхэ мэтэ хэмжээнүүд болоно. Эдэ бүхы хүдэлмэри хаа хаанагүй нарин нягтаар, эмхитэй һайнаар, ямаршье алдуу, хазагайралтагүйгөөр бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Жэшээлэн хэлэхэдэ, һунгагшадай список хадаа һунгалта үнгэргэхэ үндэһэн, ори ганса шухала документ мүн, тэрэнэй үндэһөөр эрхэтэн дуугаа үгэхэ бюллетень абана, һунгалтада хабаадана. Тиимэһээ списогые һайн шанартайгаар, нэгэшье алдуу эндүүгүйгөөр табиха хэрэгтэй. Саг магад списогто алдуугай гараад байбал, һунгагшадай дуугаа үгэхэ ябадалда һаад тойбо ушаржа болохо. Һунгаха эрхэтэй нэгэшье эрхэтэн һунгалтада хамаадангүй үлэхэ ёһогүй.

Үнгэрһэн һунгалтын хойшонхи саг соо республика доторнай 6 шэнэ сельсоведүүд байгуулагдаа. Тэрэнһээ гадна 8 һуурин тосхонууд хүдэлмэришэдэй поселогууд болгогдон хубилгагдаа, тэрэнэй үндэһөөр гүрэнэй засагай нютагай зургаанууд шэнээр хубилгагдан эмхидхэгдээ. Республикымнай захиргаанай-территориальна хубаарилтада оруулагдаһан эдэ хубилалтанууд Буряад оронoймнай улам ургажа, хүгжэжэ байһанай нэгэ гэршэ болоно. Республикын нютагай 206 Соведүүдтэ 8350-һаа дээшэ депутадууд үнгэрхэеэ байһан һунгалтаар һунгагдаха гэхэ гү, али урдахи жэлнүүдэйхиһээ 130 депутадууд олоор һунгагдаха байна.

Һунгалтада бэлэдхэлэй тон шухала шатань гэбэл, депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ, дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые дэмжэхэ талаар ажалшадай хамтын суглаануудые үнгэргэхэ, мүн депутадуудта кандидадуудтай һунгагшадай уулзалга эмхидхэхэ, кандидадуудай түлөө үргэн ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэг болоно. Тиин суглаан бүхэниие эмхитэйгээр, үндэр идейно-политическэ хэмжээндэ үнгэргэхын тулада нягта нарин бэлэдхэл ябуулха хэрэгтэй.

Мүнөө нютагай Соведүүдэй үүргэ болон харюусалгын дээшэлжэ байһан үе сагта депутадуудта эрилтэнүүд һунгалтаһаа һунгалтада улам дээшэлнэ. Арадай албатан байһан тэдэнэрэй уялганууд олон, орёо ба харюусалгатай. «СССР-тэхи ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадууд тушаа дүрим тухай» Хуули соо хараалагдаһанай ёһоор депутат бүхэн олониитын дунда партиин шугам нэбтэрүүлэгшэ, Соведүүдэй болон дээдын зургаануудай тогтоол шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэ байха. Өөһэдынгөө һунгагшадта совет хуулинуудые идхан ойлгуулха, һунгагшадай захяа һанамжануудые дүүргэхын түлөө зохихо эмхидхэлэй хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха уялгатай. Тэдэнэр Соведтээ, комиссинуудтань, һунгуулингаа округуудта эдэбхитэйгээр хүдэлхэ зэргэтэй. Тиин совет депутадууд ган сал үйлэдбэриин түрүүшүүл байхаһаа гадна, олониитын дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха шадабаритай, арад зоной һанамжа дурадхалнуудые элирүүлхэ хүсэлэлтэй байха ёһотой. Ажал хүдэлмэреэрээ олондо хүндэтэй болоһон, арад зонтоёо нягта холбоо барисаатай, хамаг юумэнэй түлөө хододоо һанаагаа зободог, һайхан сэдьхэлтэй хүнүүд Соведүүдтэ һунгагдаха болоно. Тиин Соведүүдтэ шэнээр һунгагдаһан нүхэдэй дунда түрүү хүдэлмэришэд болон колхозниигууд, интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд, манай солото эхэнэрнүүдэй болон алдарта залуушуулай этигэмжэтэдэй олон байхын тулада онсо анхарал табиха шухала.

Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ, дэмжэхэ, тэдэнэртэй һунгагшадые уулзуулха суглаанууд дээрэ, хэблэл, радиогоор кандидадуудай намтар, ажал ябуулга тухай үргэнөөр тунхаглаха, окружной һунгуулиин комиссинуудай бүридхэлдэ абахаһаа урид депутадуудта кандидат бүхэнэй ниитын болон үйлэдбэриин ажал ябуулгатай һунгагшадай һаадгүйгөөр танилсаха ябадал хангаха шухала.

Соведүүдэй гүйсэдкомуудай болон депутадуудайнь тоосоое шагнаха, депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ, зүбшэн хэлсэхэ ба дэмжэхэ, һунгагшадтай уулзуулха талаар һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ ажалшадай олон суглаанууд үнгэргэгдэхэ юм. Урдахи һунгалтанuудта бэлэдхэлэй үедэхи жэшээнүүдһээ абан хэлэхэдэ, һунгалтын урдахи олониитын хэмжээ ябуулганuудые үнгэргэлгэдэ һайн талын олон байбашье, зарим газарта дутуу дунданууд үзэгдэһэн, тэдэниие мүнөө дабтахагүй хэрэгтэй. Ажахын ба культурна байгуулалтын талаар Соведүүдэй хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд хамтын суглаанууд дээрэ элирүүлэгдэдэг, шүүмжэлхы ажаглалтанууд болон зохихо дурадхал һанамжанууд хэлэгдэдэг. Эдэ бүгэдые ерээдүйн депутадууд анхаралдаа абажа, саашанхи хүдэлмэридөө һунгагшадайнгаа захяа һанамжануудые һайнаар дүүргэхые оролдохо зэргэтэй.

Һунгагшадай зүгһөө оруулагдаһан ажаглалта, дурадхал һанамжануудые нютагай Соведүүдэй, предприятинуудай, колхозуудай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд тон анхаралтайгаар үзэмжэдөө абажа, шэнжэлэн үзэхэ, һунгуулиин кампаниин түгэсхэлые хүлеэнгүй, шүүмжэлхы ажаглалтануудаар түргэн хэмжээ абаха уялгатай. Һунгалтын үнгэрһэнэй удаа шэнэ Соведүүд ба тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүд һунгагшадай захяа һанамжануудые согсолон хараадаа абажа, бодотоор бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалха зэргэтэй.

Һунгагшадай захяануудые дүүргэлтэ болгон манай республикада олон һургуули, эмнэлгын болон үхибүүдэй эмхи зургаанууд, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинууд болон бусад барилганууд бүтээгдэһэн, саашадаашье хэгдэхэ байна. Тиихэдээ манда бии байгаа мүнгэн зөөри болон бусад арга боломжонууд хараада абтадаг, зарим ехэ гаргашатай шэнэ барилганууд мүнөө үедэ бэелүүлэгдэхэ аргагүйшье байдаг. Тиимэһээ һунгагшадай захяанууд тушаа харюу үгэхэ, түсэб даалгабаринуудые тогтоохододоо, мүнөө байгаа арга боломжонуудаа хараалалсажа, даб дээрэ хүшэ хүрэгдэхэгүй захяанууд тушаа һунгагшадта ойлгуулжа, сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ нютагай Соведүүд мүнөө дээрээ үзэгдэжэ байгаа бэрхэшээлнүүдтэ шалтаад, хурса, шухала асуудалнуудһаа зайсахагүй, харин һунгагшадай али бүхы захяа һанамжануудые бэелүүлхын түлөө нютаг нютагта бии байгаа арга боломжонуудые, нөөсэнүүдые гүйсэдөөр хэрэглэхые оролдохо уялгатай.

Һунгалтын хэрэглэмжэнүүдые хангаха талаар хэлхеэ холбооной, авиационно, түмэр замай болон автомобильна транспортын, «Бурятэнерго» эмхиин предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд тодорхой хэмжээ ябуулганuудые бэелүүлхэ болоно. Тиимэһээ тэдэнэр һунгалтын үедэхи хүдэлмэриин тодорхой түсэб зохёохо, тэрэнээ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхые хүсэхэ зэргэтэй.

Һунгалтада бэлэдхэлэй ябасые нютагай болон республикын хэблэлэй хуудаһануудта үргэнөөр бэшэхэ, радио болон телевиденеэр дамжуулха шухала.

Һунгалтын һүүлээр шэнэ Соведүүдэй эмхидхэлэй түрүүшын сессинүүдые һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхэ. Депутадууд тухай Дүримөөр хараалагдаһанай ёһоор тэндэ арадай һунгамалнуудта депутадай билет ба тусхай тэмдэгүүд барюулагдаха байна.

Мүнөөнэй һунгуулиин кампаниин республикымнай ойн баярта бэлэдхэжэ байгаа үе сагтай тудаһантай дашарамда, бүхы Соведүүдэй түрүүшын сессинүүдые энэ оной июниин 25-һаа оройтонгүй үнгэргэбэл һайн байгаа, тиигэжэ арадай засагай шэнэ зургаанууд саг соогоо байгуулагдаад, бодото ажал ябуулгаяа эдэбхитэйгээр эхилхэ байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй бүридэл нилээд бэхижүүлэгдээ, тииһэнэй аша туһада олон Соведүүд хүдэлмэреэ эли бодо һайжаруулаа. Гэхэтэй хамта зарим гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ һула бэлэдхэлтэй, үүсхэл багатай хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Шэнэ һунгалтын үедэ нютагай бүхы Соведүүд бэлэдхэл һайнтай, эдэбхитэй, хүн зондоо хүндэтэй хүдэлмэрилэгшэдөөр хангагдаха, тиигэжэ өөһэтэнь даалгагдаһан орёо, харюусалгатай уялгануудые нютагай Соведүүд һайнаар бэелүүлхэ аргатай болохо.

Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудые байгуулха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулжа, депутадуудай хүсые комиссинуудта зүбөөр хубаарилжа, ашагтайгаар хэрэглэхэ шухала. Юуб гэхэдэ комиссинуудай үүсхэл ба харюусалгань мүнөө улам дээшэлжэ байнхай.

Соведүүдэй эмхидхэлэй сессинүүдые үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ, Соведүүдэй урдахи хүдэлмэриие тодорхойлхо, бүхы депутадуудые эдэбхитэй ниитын ажал ябуулгада зоригжуулха, тиигэжэ саашанхи хүдэлмэридэнь һайн түлхисэ, дайшалхы зориг бадаруулха шухала. Шэнэ зарлалай Соведүүдэй урда дайшалхы, һонирхолтой, зохёохы шэнжэтэй олон, үргэн зорилгонууд табигдана. Тэрээн тухай хэлэхэ болоо һаа, тусгаар статья бэшэжэ болоно. Теэд мүнөө эндэ тиимэ зорилго табигданагүй.

Болохоёо байһан һунгалтада бэлэдхэл ба тэрэниие үнгэргэлгэ хадаа мүнөө байгаа нютагай Соведүүдэй болон гүйсэдхэхэ комитедүүдэй шухала нэгэн зорилго болоно гэжэ тэмдэглэхэтээ хамта, Соведүүдэй хододоо ябуулжа байгаа ондоо шухала хэмжээнүүд мартагдаха, һуларуулагдаха зэргэгүй.

Һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие саг соонь гүйсэд ябуулхые оролдохотоёо хамта нютагай Соведүүд, гүйсэдхэхэ комитедүүд болон депутадууд мүнөө ябажа байгаа ажахын олон асуудалнуудые һайнаар шиидхэхын түлөө эдэбхитэйгээр оролдохо, худалдаа наймаанай, элүүрые хамгаалгын ба ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын талаар арад зоной эрилтэнүүдые гүйсэд харюулхын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй. Ондоогоор хэлэбэл, нютагай Соведүүд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ саашанхи дэбжэлтэ туйлан, шэнэ зарлалай Соведүүдтэ тушаал хэрэгээ дамжуулан үгэхэ, тиихэдэнь тэрэниие хүлеэн абаһан нүхэдтэ аятай һайн байха ха юм.

Бүхы совет арад, тэрэ тоодо хоёр дахин ордентэ Буряад ороной ажалшад КПСС-эй хүтэлбэри доро партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баяр тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада эршэмтэйгээр тэмсэнэд, арадай ажахын түсэб даалгабаринуудые болон социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ халуунаар оролсон, табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлые габшагай ажалай жэл болгохын түлөө эдэбхитэйгээр ажалланад.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалта манай республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярта бэлэдхэлтэй хабсарба. Тиимэһээ бүхы Соведүүд ажал хүдэлмэреэ бүри эдэбхижүүлэн үйлэдбэридэ, соёл культурын хүгжэлтэдэ үүсхэл нүлөөгөө улам дээшэлүүлхэ зорилготой. Иимэ эрхэ байдалда олон һайн һайн амжалтанuудай хажуугаар, үшөөл үзэгдэжэ байгаа дутуу дунданууд тон аягүй. Гэбэшье зарим предприяти болон барилгын эмхинүүд үйлэдбэриин түсэбүүдые таһалдуулна, хүдэлмэришэнэй хүсэнэй болон техникэ, машинын мини байха ушарнуудые харуулна, эндэ тэндэ ажалай болон үйлэдбэриин журам һула, социалис зөөриие аршалан хамгаалха тэмсэл һулаар ябуулагдана. Зарим аймагуудта хүдөө ажахын продукциие абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб дүүргэдэггүй колхоз, совхозууд бии байһаар, малай үбэлжэлгые дутагдалнуудтайгаар үнгэргэнэ, хабарай тарялангай хүдэлмэридэ аали нобшоор бэлэдхэнэд. Эдэ болон бусад дутагдалнуудай уг шалтагаануудые нютагай Соведүүд гүнзэгыгөөр элирүүлэн, хахад жэлэй болон жэлэй түсэбүүдые, социалис уялгануудаа коллектив бүхэнэй дүүргэхэ ябадалые хангаха хэрэгтэ туһалха тодорхой хэмжээнүүдые абаха шухала.

Культурно-ажаһуудалай хангалгын, һургуулинуудай, эмнэлгын газарнуудай, магазин, столовонуудай, үхибүүдэй эмхи зургаануудай болон бусад хангалгын предприятинуудай хүдэлмэри мүн лэ нютагай Соведүүдэй болон тэдэнэй депутадуудай тодорхой хиналтада, туһа дэмжэлгэдэ, халуун анхаралда хододоо байха зэргэтэй.

Соведүүдэй эдэбхи үүсхэлээр, партийна органуудай туһа дэмжэлгээр республика доторнай һуурин тосхонуудай болбосон түхэлые саашадань һайжаруулхын түлөө габшагай хоёр жэл үнгэргэгдэжэ байнхай. Мүнөө энэ соёлой добтолгын түгэсхэлэй шатада, илангаяа хабарай-зунай сагай, республикын ойн баярай үдэрэй дүтэлжэ байһан сагта бүхы нютагай Соведүүд, тэдэнэй дэргэдэ байгуулагдаһан соёлой добтолгые хүтэлбэрилдэг штабууд хүдэлмэреэ эрид эдэбхижүүлэн, бүхы хото город, хүдөө һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохоор хараалагдаһан хэмжээнүүдые бодотоор бэелүүлхые оролдохо болоно.

Нэгэ үгөөр тобшолон хэлэхэдэ, шухала, хойшолуулашагүй ажал хэрэгүүд тон олон, тэдэниие бодото ажабайдалда бэелүүлхын тулада нютагай Соведүүд тодорхой, бүтээсэтэй хүдэлмэри даамгайгаар үдэр бүри ябуулха уялгатай.

КПСС-эй XXIV түүхэтэ съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ ажалай болон политическэ шэнэ дэбжэлтэ харуулан, республикымнай ажалшад партийна организацинуудай хүтэлбэри доро нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлые нэрэтэй түрэтэйгөөр тэмдэглэхэ, һунгалтын үдэр коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө бүхы һунгагшадай нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэжэ, Коммунис партидаа ба Совет засагтаа үнэн сэхэ байһанаа, үндэр мэдэрэлтэй, эмхитэй эетэй байһанаа элитээр харуулхань дамжаггүй.

Дмитрий Лупанович Разуваев — Улаан-Үдын «… прибор» заводой түрүү токарь, коммунис ажал… ник. Тэрэ юһэдэхи табан жэлэй даабариие 4,2 жэл… бадахи, шиидхэхы жэлэй даабариие юһэ һарын … дүүргэхээр шиидэнхэй. Мүнөө нүхэр Разуваев … уялгаяа дүүргэхээр ажаллажа байнхай. Зураг … Д. Л. Разуваев ажалдаа.

П. ГОМБОЖАПОВАЙ …

УРЛАН НАРИЖУУЛАГША… МҮРЫСӨӨН

Республикымнай урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод табан жэлэй жаса байгуулха гэжэ шиидээд, үйлэдбэридэ шухала удха шанартай шэнэ юумэ үргэнөөр хэрэглэхэ арга олгоно. Тэдэнэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үедэ ашаг үрэтэй ехэ ажал хэгдээ, технико-экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлагдаа. 1972 оной хугасаада урлан нарижуулгын 9888, ухаалан зохёолгын 91 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 9,5 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтаһан байна. Энэнь 1971 онойхитой сасуулхада 3 миллион түхэригөөр үлүү ехэ байна.

Олон урлан нарижуулагшад, эдэбхитэйшүүлэй бригада, бүлэгүүд ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргээ. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлтэ ажал үйлэдбэриие оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, эд хэрэгсэл, материал, электрын элшэ хүсэ, түлишэ алмаха, ажаллахада таатай зохид эрхэ байдал хүдэлмэришэдтэ олгохо хэрэгтэ зорюулагдана.

Республикымнай Министрнүүдэй Совет болон Облпрофсовет тэдэнэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 1972 оной хоёрдохи хахад жэлэй үрэ дүн элирүүлэн гаргажа, түрүү һуури эзэлһэн коллективүүдые урмашуулха тогтоол баталан абаа.

«Теплоприбор» заводой (директорынь П. Т. Сытов, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэ А. Н. Илюшкин), Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай (директорынь И. С. Чепурин, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэ Н. Т. Дёмин) коллективүүд түрүү һуури эзэлжэ, 500-500 түхэригэй 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Улаан-Үдын авиазаводой, «Бурятцелинстрой» трестын 1011-дэхи ПМК-гай, локомотив-вагон заһабарилгын заводой, барилгые оньһожоруулха управлениин, Улаан-Үдын тепловой сетиин, Улаан-Үдын шэлэй заводой, Буряадай геологоуправлениин түбэй лабораториин, Сотниковой шубуунай фабрикын, «Электромашина» заводой, ашаа шэрэлгын автотранспортна 2-дохи предприятиин, пассажирска автотранспортна 2-дохи предприятиин коллективүүдтэ 2-дохи мүнгэн шан барюулагдаа.

Сэлэн-Дүүмын заһабариин механическа заводой, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй, Блюевскэ леспромхозой, гортопой автоажахын, Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай коллективүүд 3-дахи мүнг… хүртэбэ.

Эдэбхитэйшүүлэй … нуудай эдэбхи үүсх… тодорхойлогдожо, … үрэ дүн харуулһан … бүүдтэ мүнгэн шан … даа.

Ноохо сэбэрлэ… Улаан-Үдын фаб… сарьнууд Т. И. Трофи… Скородумов, И. А. … Ф. И. Коршунов, В. П. … вич гэгшэдһээ, ЛВРЗ… рогой начальник И. К. … механик Н. С. Шест… тер Е. И. Федосеев, Карагаев гэгшэдһээ б… урлан нарижуулагш… гадануд 150—150 т… 1-дэхи мүнгэн ша… һэн байна. Мүн Зэды… надай, ашаа шэрэлг… транспортна 2-дохи … тиин бригаданууд … дэхи мүнгэн шанга… даа.

Шэнэ юумэ … хэдэн бригада 2-дох… мүнгэн шангуудта … байна.

Социалис мүрысө… үрэ дүн харуулһан … тинуудай коллектив… эдэбхитэйшүүлэй … нуудһаа гадна олон … радхал үйлэдбэридэ … һэн урлан нари… элирүүлэгдэһэн бай… мүнгэн шангууд бари…

«Электромашина» … ахалагша технолог Д. … занов, Онохойн мо… бинадай главна ин… Опак, Буряадай гео… лениин лаборатори… ник Л. Н. Викулов, … заводой цехэй нача… Спицын, авиазаво… шэ В. Н. Андреев, … руднигай ахалагш… дер В. В. Бальж… ой слесарь Г. А. Б… шэд 30—30 … мүнгэн шангаар …

Олон урлан … шад 2-дохи, 3-д… шангуудта хүртөө.

Министрнүүдэй С… облпрофсовет мүр… дүн согсолходоо, … ажахын министерс… хоолой министерст… шын промышленн… равлениин, һунэй п… ностиин үйлэдбэр… лэй, «Скотпром»… строй», «Рыбпром»… дэй коллективүүд… нарижуулгын хүд… галтагүйгөөр ябуу… лан нарижуулагш… социалис мүрысөө… тэрэниие хүтэлб… муугаар эмхид… тэмдэглэһэн байна.

ЖОЛООШОДОЙ ЗҮБЛӨӨН

Түнхэнэй аймагай предприятинууд, эмхи зургаанууд болон колхоз, совхозуудай жолоошодой зүблөөн Хэрэн тосхондо үнгэргэгдэбэ. Аймсоведэй дотоодын хэрэгүүдэй таһагай начальник Эдуард Иванович Скопинцев «1972 ондо хэһэн автотранспортын хүдэлмэриин дүн ба 1973 ондо жолоошодой зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэбэ.

Үнгэрһэн жэлдэ авто-ажахынуудай хэһэн хүдэлмэри тухай элидхэлшэ тэмдэглэхэдээ, олон жэшээ, баримтануудые хэлэжэ үгөө. Тиихэдээ тэрэ харгы замда болодог гэнэ осолой шалтагаануудта, тэрэнэй хойшолонгүүдтэ гол анхаралаа хандуулаа. Жолоошодой дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхыень предприятинуудай, ажахынуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, инженернүүдтэ элидхэлшэ һануулба.

«Восточные Саяны» колхозой жолоошон В. В. Молоров, Хэрэнэй «Скотимпорт» конторын гаражые даагша Я. М. Абдрахманов, Саянай совхозой главна инженер Ю. Г. Мылзенов, райпотребсоюзай автобазын начальник А. Т. Гульков, ДОСААФ-ай автомото клубай багша Н. Н. Глушко, Буряадай АССР-эй госавтоинспекциин түлөөлэгшэ В. А. Головко гэгшэд элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

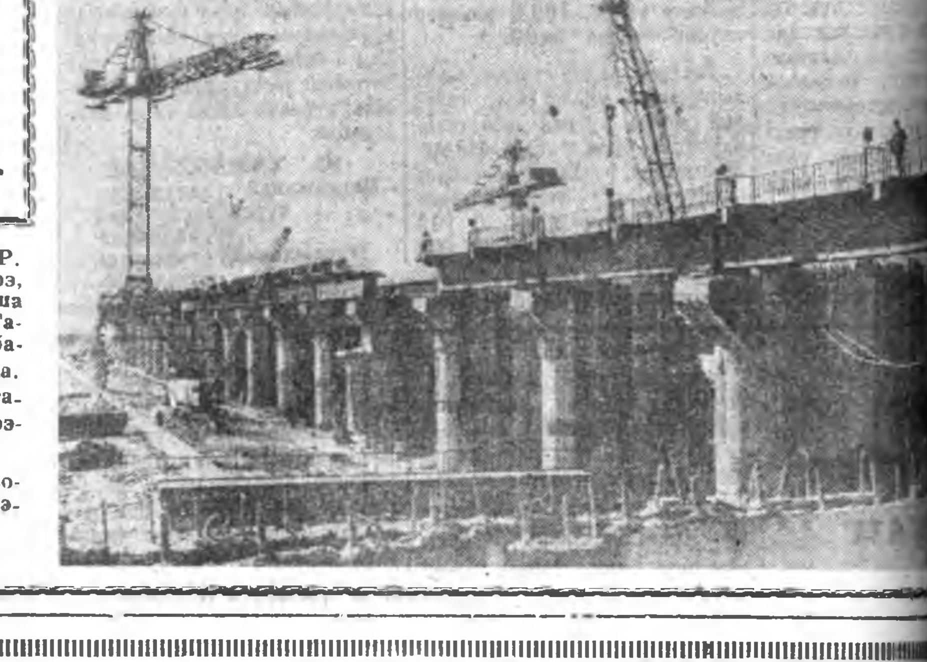
Аймагай авто-ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, жолоошодто, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан хандалга зүблөөндэ хабаадагшад баталан абаа.

В. БИЛЬТАГУРОВ,
«Саян» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

Кара-Калпагай АССР. Аму-Дарья мүрэн дээрэ, энергетигүүдэй Тахиаташа гэжэ городой дэргэдэ Тахиаташска гидроузелай барилга ябуулагдажа байна. Апрелиин 22-то энэ хаалтада Аму-Дарьягай уһан ерэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гидроузелай хаалтын барилга дээрэ.

(ТАСС-ай фотохронико).

РЕСПУБЛИКЫН ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

ҺҮНГЭН АВТОМАШИНАНУУДЫЕ ХУУЛИ БУСААР ХУДАЛДАЛГЫЕ БОЛЮУЛХА

...гүрэнэй болон кооперативна ...зургаануудай хэрэглэжэ ...һан хүнгэн автомобильнуу... хэрэгсээнһээ гараба гээд, ...дуйтэ олоор худалдаһан ...л Арадай хиналтын ко... ...эй болон республикын ...ратурын шалгалтаар ...үдэгдэһэн байна. Энээ... ...болюулха тушаа Буряа... ...АССР-эй Министрнүүдэй ...эт тусхай тогтоол гаргаба.

...гүрэнэй эмхи зургаанууд, ...хоз, совхозууд хэрэглэжэ ...аан хүнгэн автомашина... ...а хуушарба гээд гү, али ...т болобо гэһэн шалтагаар ...ссионно гуримаар худал... ...да гаргадаг ябадал олон ...ээ. Үнэн дээрээ респуб... ...ын арадай ажахыда тиимэ ...машинанууд дуталдана ха.

1972 оной арбан һарын тур... ...а 144 хүнгэн автомобиль ...ссионно магазинуудаар ...лдагдаба. Республикын хү... ...ажахын министерство, ...рые хамгаалха министер... ..., «Бурятмежколхозстрой» ...эдэлэй болон бусад эмхи ...ануудай хүтэлбэрилэгшэд ...гаа олон автомобильнуу... ...лдаһан байна. Жэшээл... ..., республикын хүдөө ажа... ...министерствын захирал... ...66 хүнгэн автомобиль ..., совхозуудай хүтэлбэ... ...эдтэ, тэдэнэй главна ...алтэдтэ болон бусад ...итэ худалдагдаа. Тэдэ... ...заримые нэрлэбэл: Хяаг... ...аймгүйсэдкомой хүдөө ...ын управлениин начальн... ...А. А. Никитин Ехэ-Нугын ...ой «ГАЗ-69-а» автома... ...а 783 түхэригөөр худал... ...абаа. Зэдын аймагай ...совхозой директор ...й. Филиппов совхозойнгоо ...-69» машина 450 түхэ... ...ор, Зэдын аймгүйсэдкомой ...ажахын управлениин ...ьник Г. Н. Прокосов уп... ...ениингээ «ГАЗ-69-а» ма... ...а 700 түхэригөөр, При... ...иин аймагай «Заветы ...» колхозой түрүүлэг... И. П. Насников колхозойн... «ГАЗ-6...» машина 272 ...ригөөр, «Сельхозтехни... ...гэдэлэй Оронгодохи от... ...иин эрхилэгшэ Г. Н. ...ев гэгшэ Доржи Банзаро... ...оржэтэ колхозой «ГАЗ- ...машина 627 түхэригөөр ...ика абаһан байна.

...«Бурятмежколхозстрой» нэ... ...гаражһаа «Волга», ...эй автомашина тэрэ гара... ...главна механик В. С. Ти... ...гэгшэдэ худалдагдаа. ...холбооной управлениин ...ые даагша П. Т. Разни... «Росбакалей» конторын ...П. К. Ощепков, Таловскын түмэр-бетон хэрэгсэлэй заводой директор В. Н. Гжебовский болон бусад машинануудые хуули бусаар абаһан байха юм.

Автомашина наймаалдаг тусхай магазинуудые бии болгохо тухай РСФСР-эй худалдаанай министрэй 1972 оной сентябриин 22-ой захиралтые БурАССР-эй худалдаанай министерство, Буркопсоюзай правлени ёһотоор бэелүүлжэ шадаагүй. Автомашина комиссионно гуримаар худалдаха шанэ гуримые магазинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ һайтар ойлгуулаагүй. Автомашина, мотоцикл комиссионно гуримаар наймаалха гүрэнэй, кооперативна тусхай магазинуудые байгуулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаһанай уршагаар гүрэндэ пилээд хохидол ушаруулагдаа. Худалдагдаха автомобильнуудай техническэ байдалые наринаар шалгажа, үнэ сэнгыень зүбөөр тогтоолгодо алдуу гаргагдаһан байна.

Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министерство болон гүрэнэй автомобильна инспекци хадаа авто-ажахынуудай болон албан газарнуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй хуули бусаар машина худалдаха ябадалые уридшалан һэргылхэ талаар хэмжээ абаагүй.

Комиссионно наймаанай заабарине баримталангүйгөөр Зэдын аймагай райпотребсоюзай магазинууд 17 автомашина, Загарайн аймагта — 9, Улаан-Үдын аймагта — 12, Сэлэнгын аймагта — 8 автомашина худалдагдаһан байна.

Гүрэнэй болон кооперативна эмхи зургаануудай хүнгэн автомобильнуудые хэрэглэлһээ гараба гээд хуули бусаар, хямда сэнгээр худалдажа, гүрэндэ хохидол үзүүлхэ ябадал гаргуулхагүй хэмжээ абахыень министерствэнүүдэй, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, городой, районуудай, аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд уялгалагдаба.

Ашаглагдажа боломоор хүнгэн автомашинануудые олоор, тусхайта хүнүүдтэ хуули бусаар худалдаһан зэмэтэй хүнүүд зохихо харюусалгада хабаадуулагдаа.

Хүнгэн автомобильнуудые комиссионно наймаанай гуримаар худалдаха ябадалые заабол республикын Министрнүүдэй Соведэй зүбшөөлөөр гүйсэдхэжэ байхыень министрнүүд, управленинүүдэй начальнигууд, предприятинуудай болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаа.

ИРАГУУ ДУУНУУД ЗЭДЭЛҺЭЭР

Баргажанай аймагай дунда ба найман жэлэй һургуулинуудай уран һайханай коллективүүдэй харалга һаяхан дүүрэбэ. Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой, СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан тус харалгын гол темэнь болоһон байна. Баянголой дунда һургуулиин уран һайханай программа алишье талаараа һайнаар зохёогдоһон байгаа. Харалгада хабаадагшад урдахи жэлнүүдтэ орходоо мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн, дүй дүршэлөөр баян болоһон байна гэжэ жюри тэмдэглээ. Баянголой дунда һургуулиин һурагшадай бэлдэһэн диилэнхи олон номернууд «эрхим» гэһэн сэгнэлтэдэ хүртөө. Тэдэ «эрхим» гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэһэн зарим номернуудые эндэ дурдая. 8-дахи классай һурагша Юлия Семенова Н. Дамдиновай «Баргажан нютагни» гэһэн шүлэгые ханхинаса уншаа. 10-дахи классай һурагша Максим Раднаев «Цэндэмэ», «Буряад орон» гэжэ дуунуудые гоё һайханаар хангюурдажа, шагнагшадай сэдьхэл зүрхые долгилуулаа. 2-дохи классай һурагша Миша Тогмидон, Виля Сундуев, Вова Ринчинов гэгшэд «Эмээл моритон» гэһэн хатар шадамар бэрхээр гүйсэдхэбэ. «Залуушуулай ёохор», «Молдавиин хатар» гүйсэдхэгшэ 8-дахи, 10-дахи классуудай һурагшадай номернууд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэбэ. 1-дэхи классай һурагша Алла Тогмидон уран нугархайгаар «Оёдолшон» гэжэ хатар гүйсэдхэһэнэйнгөө түлөө олон харагшадай нэрьемэ альга ташалгада хүртөө.

Баянголой дунда һургуулиин директор Д. С. Семенов, Улаан-Үдын багшанарай училищи дүүргэһэн, уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Б. Ш. Сугарова, уран һайханай харалгада эдэбхитэйгээр хабаадагша багшанар Д. Б. Ринчинова, Е. Р. Цырендоржиева, Ц. А. Лайдапова болон бусадайшье үүргэ, хубита уран һайханай иимэ коллектив байгуулгада ехэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Һургуулиимнай уран һайханай коллектив түрэл колхозойнгоо холын гүүртэ, фермэнүүдэй малшадай, хонишодой урда концерт харуулха түсэб табиба. Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулан зохёогдоһон тус концертын программа соо уран һайханай харалгада «эрхим» гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэһэн номернууд оруулагдаа.

Уран һайханай харалгын дүүрээшье һаань, ирагуу дуунуудай аялга зэдэлһээр.

З. БУДАЕВА,
Баргажанай аймагай Баянголой дунда һургуулиин багша.

ЛЕКТОРЭЙ ҮҮРГЭ

Лекционно хүдэлмэри. Тэрэнэй удха шанар олондо мэдээжэ ха юм. Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай лекторнүүдэй бүлэг хүдэлмэришэдэйнгөө дунда ажалаа һайнаар ябуулжа шадана. Комбинадай лекторнүүдэй бүлэгые Онохойн хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулиин директор В. М. ГУЛЯЕВ хүтэлбэрилдэг юм. Манай корреспондент тэрээнтэй хөөрэлдэжэ ажалайнгаа дүй дүршэл тухай хөөрэхыень гуйһан байна. Тэрэнэй харюу доро үгтэбэ.

Лекционно хүдэлмэридэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, медицинын, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд, залуушуул хабаадуулагдана. Манай комбинадай партком квартал бүри дүүргэхэ лекционно хүдэлмэриин түсэб баталдаг. Энэ түсэбтэ үндэһэлэн лектор бүхэнэй түсэб табигдана. Тэрэ түсэб соонь лекциин тематика, лекци үнгэргэхэ саг болзор заагдадаг. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ — СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тематика гол һуури эзэлээ һаа, мүнөө жэлдэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй хамтын заседани дээрэ партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй «СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой тухай» элидхэл, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан темэнүүд лекционно хүдэлмэридэмнай гол һуури эзэлһэн байна. Гэхэтэй хамта, совет арадуудай хани барисаан, замбуулин дайдые шэнжэлэлгэ, атеизмын темээр лекцинүүд уншагдадаг.

Хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулида 300 гаран хүн һурадаг юм. Тэрэ һургуулида элдэб хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэдэ таарамжатай байдаг. Тодорхойлон хэлэбэл, нёдондо жэлдэ үнгэргэгдэһэн 15 үдэшэ союзна республикануудта зорюулагдаһан байгаа һэн. Тэдэ «Хани барисаанай үдэшэнүүд» гэжэ нэрлэгдээ.

Заабол олон хүнэй урда лекци уншахын түлөө оролдодог бэшэбди. Комбинадай цех, соёлой байшан, һургуули соо, арбаад хүнһөө бүридэһэн коллектив соошье лекци уншадаг байнабди. Тиихэдээ лекторнүүднай гол түлэб ямар нэгэн асуудалаар мэргэжэһэн байдаг. Лекторнүүдэй бүлэг соо уласхоорондын, педагогическа, ниитэ политическэ, медицинскэ, эрдэм, наука ба техникын асуудалаар мэргэжэһэн нүхэд бии. Жэшээлхэдэ, Онохойн дунда һургуулиин багша П. М. Бардамов уласхоорондын асуудалаар тон олон лекци уншаа. Комбинадай директор В. А. Титенко «Буряадай АССР-эй модоной промышленностиин хүгжэлтэ», комбинадай хүдэлмэришэдэй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Н. Н. Хорушунова гол түлэб залуушуулай темэдэ лекцинүүдээ зорюулдаг. Онохойн дунда һургуулиин багша Г. Г. Олейникова, комбинадай кадрнуудай таһагые даагша В. Г. Кривоносов, түсэблэлгын таһагай инженер-экономист В. Н. Лушников, парткомой секретарь Н. Т. Маслов болон бусадшье лекционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, энэ хүдэлмэрие һайжаруулхын тула һанамжа дурадхал оруулдаг.

Юрэнхыдөө, гээгдэлдэ орохоёо һанаһан участогта үлүү анхарал хандуулдаг байнабди. Юундэб гэхэдэ, политическэ хүдэлмэриин бирагүйхэнөөр эмхидхэгдэһэн коллектив соо ажал хүдэлмэринь урагшагүйдэхэеэ һанадаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ бидэнэр шэнэ цех (ДСП — модоной зомгоолһоо плитануудые хэдэг цех) ашаглалгада оруулаа һэмди. Шэнэ юумэндэ ехэнхидээ дутагдалнууд олон байдаг. Коллектившье урдаа байһан зорилгоёо һайнаар мэдэдэггүй. Ушар тиимэһээ манай комбинадай партком ниитэ-политическэ хүдэлмэреэ тэндэ илангаяа һайнаар ябуулха гэһэн зорилго бэелүүлжэ шадаа. Лекторнүүд, политинформатор, агитаторнууд ниитэ политическэ хүдэлмэри тус цехэй коллектив соо һайнаар ябуулаа. Энээнһээ уламжалан, ДСП-гэй коллектив түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэдэг болоһон байна. Тобшолон хэлэбэл, ниитэ политическэ хүдэлмэриин ашаар хүдэлмэришэдтэ нүлөөгөө дээшэлүүлхэ, коллективые ямар нэгэ зорилго бэелүүлхээр «бэлдэхэ» гэжэ оролдонобди.

Манай комбинадай лекторскэ бүлэг хүдэлмэришэдэй дунда нүлөөгөө дээшэлүүлхэ зорилготойгоор гансал оролдодоггүй. Бидэнэр һүүлэй үедэ Онохой тосхоной милициин таһагай материалнуудые хэрэглэжэ, архи тамхи намнадаг, ажалһаа хулжадаг хүнүүдые зураглан харуулдаг, тэдэ зурагуудыень тайлбарилжа үгэдэг байнабди.

Онохойн модоной комбинадай лекторнүүдэй бүлэг хүдэлмэришэдэй дунда нүлөөгөө улам үргэдхэхэ, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула өөрынгөө хубита оруулхаар зэһэнхэй.

Клавдия Павловна Аксёнова 22 жэлдэ хүдөөгэй эмшэнээр ажаллана. Эрхүүгэй медицинскэ институт дүүргэһэнэй һүүлээр Кабанскын аймагай фельдшерскэ пунктда хүдэлжэ эхилһэн юм. Мүнөө коммунист Клавдия Павловна Кабанскын аймагай больницын главна терапевт, Буряадай АССР-эй габьяата врач, нютагайнгаа зондо хүндэтэй хүниинь юм. Жэлэй ямаршье сагта — шэрүүн хүйтэн үбэлшье, зунай ааяма халуундашье Клавдия Павловнае полевой стан дээрэ, фермэдэ, холын гүүртэнүүдтэ хаража болохот.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: врач К. П. Аксёнова.
П. БУРМАКИНАЙ фото.

ТАНИЛСАГТЫ: Прибайкалиин аймагай Алтан Булагай найман жэлэй һургуулиин отличница Катя Тивикова. Тэрэ һургуулиин комсомолой эмхиин секретарь.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БИБЛИОТЕКАРЬ

Нютаг бүхэнэй һуурин тосхоной айлнуудһаа байтагай холын малшадай гэртэ орохэдо захаһаа өөрын библиотекэтэй байдаг. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Ном һудар уншаха дурагүй хүниие мүнөө хаа нашье олохонь бэрхэтэй. Юуб гэхэдэ, ном һудар, газетэ, журнал, радио — эдэ бүгэдэ эдихэ хоол, амилха агаар мэтэ ухаан бодолоймнай үдэр бүриин эрилтэ болонхой бшуу.

Тээмэндэ Яруунаар ябахадаа Исэнгын хүдөөгэй библиотекэдэ ороо һэмди. Ном уншаха дуратайшуул эндэ яһала олон ха. Наһатайшье, залуушье хүнүүд тагуудай хоорондуур эрьелдэнэ, дуратай номоо шэлэн абана. Уншаһан номуудаа тушаагаад, шэнэ ном шэлэжэ абахаяа ерэһэн хэдэн һурагшад эльжэнэ байнад.

— Володя, ши 4-дэхи класста һурана гүш даа?

— Тиимэ.

— Мүнөө түүхээр ямар асуудал гаража байнабта?

— Түрүүшын колхозуудай бии болоһон тухай.

— Пионер гүш?

— Тиимэ.

— Пионер Павлик Морозов тухай энээхэн ном абажа унша. Ехэ һонин байха,— гээд библиотекые даагша хүбүүндэ дурадхана.

Библиотекэ соонь уйтаншье һаа тагуудынь зохидоор таарулан табигданхай. Шэнэ газетэ, журналнууд стол дээрэ аятайханаар жэрылдэнэ. «Түрүү дүй дүршэлэй буланда» газетэ, журналнуудһаа хайшалагдажа абтаһан материалнууд тусхай хабтаһанда сугуулагданхай. Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ Исэнгын совхозой хүдэлмэришэдэй абаһан социалис уялга гоё һайханаар шэмэглэгдэжэ, эли газарта үлгэгдэнхэй.

— Хүнүүдэй олон болоходо эрьелдэхэ аргагүй уйтан байдаг. Нэгэ хэдэн жэногһоо уужам һаруул, шэнэ гэртэ орожо амархабди. Тэндэ уншагшадай зал байха,— гээд библиотекые даагша А. Ц. Рандалова хэлэнэ. Библиотекэдэ бүхыдөө 634 уншагшад тоологдоно. Тэдэнэйнь 215-нь һургуулиин һурагшад. Эндэхи тосхоной бүлэ бүхэн шахуу ном уншана. Тэдэнэй дунда һаалишад, хонишод, адуушад, механизаторнууд яһала олон. Жэшээлхэдэ, түбэй фермын малшан Владимир Эрдынеевэй, хонишон Будажап Цыреновэй гэр бүлэ, үрэжүүлэгшэ Бальжима Бочектуева, һаалишан Галина Эрдынеева болон бусад нүүдэл библиотекын ерэхые хүлеэжэ ядан байдаг.

Ася Цымбиловна библиотекэдэ ерэһэн хүнүүдтэ ном үгөөд лэ һуудаггүй. Холын малшадта ходо айлшалжа, хөөрэлдөө үнгэргэдэг, «Сахилгаан» хуудаһа, мүрысөөнэй дүн гаргалсадаг, нүүдэл библиотекын номуудые һэлгэдэг. Мүнөө Исэнгын совхозой отара, гүүртэ, фермэнүүдтэ байгуулагдаһан нүүдэл 38 библиотекэнүүдтэ 167 уншагшад тоологдоно.

— Малшадта ерэхэдэмни буряад авторнуудай номуудые ходо эридэг. Теэд библиотекэдэмнай тиимэ номууд үгы. Х. Намсараевай «Үүрэй толон» миин ганса. Худалдажа абаха гэхэдэ, магазинуудташье байхагүй. Республикын бибколлекторто захихада орондонь кукуруза, овощ яажа ургуулхаб, гахай ямар аргаар үсхэбэрилхэб гэһэн хуушанай брошюранууды эльгээдэг. Манай эндэ эдэ ургамалнууд ургадаггүй, гахай үсхэбэрилдэггүй ха юм. Тиимэһээ иимэ номууд манда хэрэгтэй бэшэл. Буряадаар хаа-яа шүлэгүүд ерэдэг. Теэд үбгэд, хүгшэд шүлэгүүдээр һонирходоггүй,— гэжэ библиотекарь А. Ц. Рандалова гомдоно.

Библиотекын номой жаса жэл бүри элшэрнэ. Мүнөө 4000 гаран номтой. Ном худалдажа абаха хэрэгтэнь совхоз библиотекэдэ материальна горитой туһаламжа үзүүлжэ, жэл бүри 100 түхэриг һомолдог.

— Нүхэр Рандалова эгээл бэрхэ агитаторнуудаймнай нэгэн юм. Дайралдаһан лэ машинада һуулсаад, холын малшадта график соогоо ошодог. Ажалһаа һамнангүйгөөр Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй училищи дүүргэхээ байна. Урагшаа жүдхэлжэтэй, үгэ дууласатай бэрхэ басаган даа,— гээд совхозой парткомой секретарь В. Е. Самбуев библиотекарь басагаяа магтана.

Ажахын малшадта хүрэхэдэмнай, айл бүхэн өөрын библиотекэтэй байгаа һэн. «Үдэшэндөө ажалайнгаа һүүлээр сэнхир экран хараха аргагүй һэн хойноо ном һудар, газетэ, журнал уншажа үбэлэй үдэшэ үнгэргөөгүйдөө юугээ хэхэ һэмбибди» гэжэ малшад мэдүүлнэд. Малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаад, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө унаһан малгайгаа абангүй оролдожо байһан малшадай культурна ажаһуудалай эрилтэ хангалгада өөрынгөө горитой хубита оруулжа байһан библиотекарь А. Ц. Рандалова ажалаа бүри удха түгэлдэр болгожо, олоной магтаалда хүртэхыень хүсэе.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

БАГШЫН ГАБЬЯА

...ын ээлжээтэ абяан ...жэ, һургуулиин корп... ...үхибүүд дүүрэбэ. На... ...н баетэй, сэбэр шарай... ...залуу багшын түүхын ...һээ гарахада, һураг... ...рание олоороо тойрон ...:

— Анна Чимитдоржиевна, ...үдэшэ репетицимнай ...гү? — гэлдэнэ.

— Болохо ааб даа, 7 часта ...гэһэн сопосхол бай... ...юм. — гэжэ энэрхыгээр ...шад, тэрэ хүгжэм заа... ...инет руу ошоно.

...һургуулиин дунда һургуу... ...уу хүгжэмэй, түүхын ...А. Ч. Цыденова эндэ ...жэлдэ хүдэлжэ бай... ...эрхэ зуураа, хүүгэдые ...лигтэ һургаха, комму... ...ээр хүмүүжүүлхэ та... ...шаад шадабаритай бо... Энэ нүхэр ехэхэн орол... ...дабари гаргажа, 100 ...һурагшадһаа бүридэһэн ...дхээ. Хоор бии бол... ...хүүгэдэй уран һай... ...харалгада жэл бүри ха... ...магтуулдаг. Мүнөө... ...дэ энэ хоор Яруунын олон һургуулиие илажа, шагнал абаа. Тиихэдэ һургуулчин уран һайханай коллектив аймаг соо хоёрдохи һуурида гараа. Баһа нэгэ нэгээршье, бүлэг бүлэгөөрөөшье дуулаһан һурагшад харагшадые яһала һонирхуулба. Һургуулиин уран һайханай бүлгэмые хүтэлбэрилэгшэ Анна Чимитдоржиевна болон бусад һурагшад шагналда хүртөө.

— Магтагдахаар ажалланат даа, Анна Чимитдоржиевна! Шагнал-грамота абаһантайтнай дашарамдуулан таниие амаршалнаб гээд Үльдэргын һургуулида үнинэй хүдэлһэн, Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша Долгорма Дондоковна Дондокова Цыденовагай гарые баряад, баяртайгаар амаршалжа байгаа һэн.

Иимэ үрэ ехэтэй дүн хадаа Анна Чимитдоржиевнагай оролдолгые дахин гэршэлбэ.

Анна Чимитдоржиевна Цыденова өөрынгөө инаг нүхэрые алдажа, тон ехэ гашуудалда дайрагдаһан байгаа. Тиигэбэшье, бэеэ шангаар барижа, сэдьхэлэй зоболонгой хатуугаар тэмсэн, тэрэниие илаад, ажалдаа улам эршэтэйгээр хандажа, амжалта туйлана. Һургуулиин дирекци, коллектив, зон нүхэдынь тэрээндэ һанаагаа зободог, али болохоор туһалхые хүсэдэг байна. Теэд совет засагаар, коммунис партяар хүмүүжүүлэгдэһэн хүнүүд иимэл байдаг ха юм даа.

Коммунистка А. Ч. Цыденова ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, Үльдэргын малшад, механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулдаг, хүндэтэй багшанарай нэгэниинь юм. Мүн өөрынгөө эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зорилготойгоор Анна Чимитдоржиевна пединститудай түүхын факультедтэ заочноор һурадаг.

Анна Чимитдоржиевнагай эдэ бүгэдэ шэнжэ шанарые ажаглахадаа, ёһотой габьяа байна даа гэжэ сэдьхэлдээ би сэгнэдэгби.

О. ГОМБОЕВА,
СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

...АЙШАЛХЫ ...АГНАЛДА ...ҮРТЭБЭ

Түнхэнэй аймагай Хойто-Гол тосхондо баярай суглаан болобо. Туранай совхозой партийна организациин секретарь Л. А. Аюшеев энэ суглаа нээгээд, запасай подполковник Л. М. Адушеевтэ үгэ үгөө. Тэрэнэй хэһэн элидхэлые суглаагшад ехэтэ һонирхон шагнаба.

Удаань Л. М. Адушеев аймагай военкомой даалгабаряар Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн соогуур эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаһан бүлэг сэрэгшэдтэ Алдар Солын III шатын орден барюулба. Ж. И. Манзаров, Л. Д-Д. Маншеев, Д-Ш. Ш. Соктоев гэгшэд шагналда хүртэгшэдэй дунда бии. Хойто-Гол нютагһаа 70 гаран хүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан байгаа.

Баярай суглаанай түгэсхэлдэ һургуулиин һурагшад, Хойто-Голой комсомолшууд һонирхолтой концерт табяа.

Р-С. СЫМБЕЕВ.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

КАРАКУМАЙ ГАЗАР ДОРОХИ БАЙСАНУУД

Каракумда малталга хэжэ байһан геологууд хоёр километр тухай гүнзэгыһөө байсануудые (рифүүдые) олоо. Тухайлхада, 120 миллион жэлэй саана манай ороной эгээл ехэ сүл губи — Каракумда тропическа нуур байһан бололтой. Тэндэһээ олдоһон амитад болон ургамалые шэнжэлһэн эрдэмтэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, тэрэ үе сагай тропическа гүйхэн нуур соо шүрэ, лили сэсэгүүд, губканууд амидардаг байгаа ха. Эдэ лэ үһан ба газар дорохи байсануудай, хадануудай бүрилдэхэ избёосхо, доломит, мел, шүрэ гэхэ мэтэ «барилгын материал» болодог байһан.

Газар дорохи байсануудые түргэнөөр, хүсэд бүрин олохын тула Туркмениин эрдэмшэнжэлгын геофизическэ институдай хүдэлмэрилэгшэд аятай зохид арга олоһон байна. Геофизигүүд тэрэниие ажалдаа хэрэглэн, газар дорохи нефтиин, газай уута болоһон байса, шэлэнүүдые бэлэхэнээр олоно.

Б. МИРТОВ,
ТАСС-ай корр.

Ашхабад.

Каспиин далайда байражахань

Американ лосось загаһанай 60 мянган жараахай Кура мүрэнэй адагһаа Каспиин далай соогуур түрүүшын тамаралгада гараба.

Иимэ загаһад яһала һонин түүхэтэй юм. Американ лососьтой, кислородоор дүүргэгдэһэн полиэтилен пакедүүд далайе хүндэлэн гаталжа, хадалиг газарта асарагдаһан байгаа. Эндэ, Бага Кавказай хадануудай хормойдо оршодог Чухур-Кабалинска лососиин комбинадта американ гол мүрэнүүдэй бишыхан амитад үдэжэ эхилэнхэй. Тиихэдээ далайн саанахи «айлшад» Кура мүрэндэхи эжэлнүүдтэйнь зэргэлээд байдаг бассейн соо байрлаа. Харин тэдэнь уданшьегүй һалгаагдаһан юм. Юуб гэхэдэ, Курагай лососиин жараахай Каспиин далайда табигдажа, хариһаа асарагдагшадынь заводто үлөөгдэһэн байгаа.

Зөөлэн, амтатай мяхатай, ямаршье үһан соо хамаагүй үдэдэг, тиихэдээ тон түргөөр ехэ болодог американ лососьһоо угтай өөһэдын үүлтэртэй болохо гэжэ Азербайджанай загаһа үсхэбэрилэгшэд шиидэһэн байна. Харин туршалгань урагшатай байгаа. Американ лососиинь түрүүшын бүлэг Каспиин далайда хододоо байхаар табигданхай.

Т. СЕИДОВА,
ТАСС-ай корр.

Баку.

Дундада зуун жэлэй нөөсэ

Падейскын мелиораторнууд (Эстониин ССР) хахад метр гүнзэгы траншей сооһоо зэд мүнгэн, гоёлтонуудтай гуулин котёл олоо.

Гуулин амһарта соо хадагалагдадаг үнэтэ баялигые эдлэхын тула дундада зуун жэлэй «аза бэдэрэгшэдэй» ехэхэн хүсэл оролдолго гаргадаг тухайнь эстон арадай аман зохёол соо хэлэгдэдэг. Хахад метр үргэнтэй гуулин котёл соонь 326 хэһэг сагаан мүнгэн бии байба. Эгээн үнинэйнь мүнгэн — XI зуун жэлдэ Кельнидэ, бусадынь — Ливони, Польшо, Швеци гэхэ мэтэнүүдтэ бүтээгдэнхэй. Мүнгэнһөө гадна, тэрээгээр бүтээгдэһэн гоёлтонууд, туулган амһарта, элдэб янзын бүд тэндэһээнь гараа.

Эстониин наукануудай академиин түүхын мэргэжэлтэдэй тухайлһанай ёһоор, энэ нөөсэ XVI зуун жэлэй хоёрдохи хахадта, Ливонско дайнай үеэр нюугдаһан янзатай.

Тусхай шэнжэлэлгэ гараһанай һүүлээр энэ булаша хизаар ороноо шэнжэлдэг Падейн музейдэ хадагалагдаха юм.

С. ТАКЬЯС,
ТАСС-ай корр.

Падей,
Эстониин ССР.

Хабхаантай бүргэд

Орёл хото шадарай талада һонин ушар болоо. «Дружба» совхозой хүдэлмэрилэгшэ А. Устинов бүргэд бариһан байна. Томо аад, тон һүреэтэй энэ шубуун далинуудаа арбайлганхай, юушье хушуугаараа тоншожо һууба.

Харин Устиновай обёоржо харан гэһээнь, тэрэнэй хүлдэ шонын хабхаан шагтагалагданхай байшоо. Түрүүшээр хабхаантаяа ниидэжэ, хүнэһэ бэдэрдэг байгаа ха. Лебедевкэ гэжэ тосхонһоо хэдэн галуу хулуугаа гэлсэдэг. Тиинһээршье бүргэдэй шадалынь һалаа.

Мүнөө тэрэ беркут-бүргэд клеткэ соо шархаяа «аргалүүлжа» һууна.

Нютагай ангуушан Н. Столяров энэ ушар тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Беркут бүргэдүүд манай эндэ ходо «айлшалжа» байдаггүй. Энэ бүргэдэй хабхаанда орошоһониинь гайхалтай. Шоные мэхэлхэ гэһэн эдеэнэй зүйлдэ хорхойтоод, хүлөө хабхаанда хабшуулһан мүртөө үшөө олзоборилжо ябаһаниинь шубуунай ехэ хүсэтэй, хомхой хободогые гэршэлнэ.

И. ПОЛУШИН,
ТАСС-ай корр.

Орёл.

ЗАЛКИНД ЭРХИМЛЭҺЭЭР

Шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй зургаадахи, долоодохи уулзалганууд үнгэргэгдэбэ.

Зургаадахи наадаанай эхилхэдэ, Самарин Маншеевэй урдаһаа һайн добтолго эмхидхэжэ. нэгэ тэргэ, хоёр тэмээгээрээ бэрсыень барижа абаба. Тиигэжэ ябаһаар алдуу гаргажа, тэргээ тэмээгээр үгэхэ болоходоо, шүүгдээб гэхэ баатай болоо. Мүн Гонзолевскитэй наадаһан Баир Митыпов энэ үдэр баһал бирабагүй. Удаадахи хюлгэ дээрэ Мункоевтой наадаһан Морозов абһаар добтолходоо, нүгөөдэеэ яһала тухашаруулаа. Шатарай нааданда дуратайшуул Мункоев шүүгдэхэнь ха гэлдэһэн байгаа. Харин... хэдэхэн ябадалай удаа Морозовынь буруугаар наадажа, нүхэрэйнгөө байдал һайжаруулаа бшуу. Тиигэжэ «ами орохон» Мункоев унхаансар бэрхээр наадажа, нүхэрөө шүүжэ гараба.

Агафонов Ивановые, Гончаров Филипповые, Галданов Громовые шүүһэн, Брылёв Мельников хоёр тэнсэһэн байна.

Долоодохи наадан. Энэ үдэр Маншеев Галдановые, Залкинд Громовые, Митыпов Брылёвые, Агафонов Гонзолевскиие, Самарин Гончаровые, Мункоев Филипповые, шүүһэн, Морозов Мельников хоёр тэнсэһэн байна.

Долоодохи уулзалгын удаа наадаанай тэн хахадынь дүүрэбэ. Эндэ 6,5 очкотой болоһон Залкинд түрүүлһээр. Маншеев —6, Брылёв, Галданов—5—5, Агафонов 4,5 очкотой болоод ябана.

В. МАМИЛОВ.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ КОНЦЕРТ

Медицинскэ училищиин зал соо студентнэр, багшанар олоороо сугларба. Струнна оркестрэй концерт эндэ болоо. Илья Моисеевич Макальский энэ оркестрые хүтэлбэрилнэ. Зүүн Сибириин соёлой институдай студент Владимир Поздняков дирижерложо, дипломно хүдэлмэридөө сэгнэлтэ абаба.

Ород, буряад, украин арадуудай дуунууд программадань ороно.

Концертынь түгэсхэлдэ училищиин директор А. Р. Гумниц оркестртэ наадагшадые халуунаар амаршалаад, үнэтэ бэлэг барюулаа. Илья Моисеевич болон студент Владимир Поздняковгэгшэдэй хүтэлбэри доро оркестртэ хабаадагшад энэ жэлдэ олон дуу наадажа һураһан байха юм. Оркестр районно, республиканска харалгануудта хабаадалсахадаа, түрүү һууринуудые нэгэнтэ бэшэ эзэлээ.

Жюри оркестрэй гүйсэдхэһэн дуунуудта «эрхим» гэһэн сэгнэлтэ табижа, Владимир Поздняков дипломоо амжалтатайгаар хамгаалба.

Т. ВАНЧИКОВА.

ШҮҮБЭРИТЭ НӨӨСЭ

Нөөсэлгын кассада мүнгөө шүүбэритэ аргаар хадагалдаг хүнүүд орон доторнай жэл ерэхэ бүри олошорно. Энэ арга нөөсэлгын кассада мүнгэ хадагалдаг бусад аргануудһаа онсо илгаатай юм. Нөөсэлгын кассада оруулагдаһан бүхы мүнгэнэй хоёр процентнь шүүбэридэ наадагдана. Тиражынь жэлдээ хоёр дахин — апрель, октябрь һарануудта үнгэргэгдэдэг. Наадаһан мянган хүнэй 25 хүниинь тираж бүхэндэ шүүхэ зэргэтэй. Энэ шүүбэри иимээр хубаарилагдана гэбэл: шүүһэн хүнэй счедто үнгэрһэн хахад жэлэй туршада үлэһэн мүнгэнэй дунда зэргын хэмжээнэй 200 процент нэгэ шүүбэри, 100 процентын хоёр. 50 процентын хоёр, 25 процентын 20 шүүбэри байха ёһотой. Тиимэһээ нөөсэлгын кассада оруулагдаһан мүнгэнэй хэмжээнһээ, кассада хэды соо хадагалагдажа байһан сагһаа шүүбэриин мүнгэн дулдыдаха болоно.

Хүн бүхэн шүүбэритэ нөөсэлгөөр нэгэ гү, али хэдэн счёт нөөсэлгын кассада нээжэ шадаха байна. Тиихэдээ шүүбэриин тудаха нэгэ счёдтоо 1.000 түхэригһөө ехэ мүнгэ хадагалһанай хэрэггүй гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, шүүбэриин тудаад байһан ушарта, нөөсэлгын кассада оруулагдаһан мүнгэнэй дунда зэргын хэмжээе 1.000 түхэригөөр тооложо гаргаха болоно бшуу.

1972 ондо республика доторнай шүүбэритэ нөөсэлгөөр 140 мянган түхэригэй шүүбэри түлэгдэһэн байха юм. Кассада үлэһэн мүнгэнэйнгөө 200 процент 65 хүн, 100 процент 110 хүн шүүһэн байна. 50,25 процентын шүүбэридэ хүртэһэн хүнүүд тэдэнэй дунда олон.

В. ГОМБОЕВ,
Буряадай АССР-эй гүрэнэй нөөсэлгын кассын управлениин ахалагша инспектор.

Уласхоорондын шэнжэлэл

СССР-МЕКСИКЭ: харилсаа холбоон бэхижэнэ

Мексикын Холбоото Штадуудай Президент Луис Эчеверрия Альваресай СССР-тэ апрелиин 12-һоо албанай хэрэгээр айлшалжа эхилһэн ушар, мүн совет хүтэлбэрилэгшэдтэй тэрэнэй хэжэ байһан хэлсээнүүд Мексикэтэй манай ороной хани харилсаануудые бэхижүүлэн хүгжөөхэ замдахи шухала шата боложо үгэнэ. Мексикан гүрэнние толгойлогшо анха түрүүн Советскэ Союзда ерэбэ. Харин манай оронуудай арадууд бүри үнинһөө — Агууехэ Октябриин илаһан сагһаа хойшо хани барисаатай болонхой байна бшуу. Октябриин революци, эб найрамдалай, арадуудай бэеэ даанхай байдалай ба өөрыгөө тодорхойлолгын ленинскэ политика мексикан нациин олонхидой зүрхөө баяртайгаар угтагдаһан байгаа.

Мексикын революционно хүдэлөөнэй вождь Эмилиано Сапата манай орондо Совет засагай тогтоогдоһон түрүүшын үдэрнүүдэй һүүлээр иигэжэ онсолон тэмдэглэһэн. «Эрхэ сүлөөдэ дуратай Россиин хэрэг бүхы хүн түрэлтэнэй хэрэг, дэлхэйн бүхы дарлагданги арадуудай нангин зорилго болоно» «Ородой революциие бүхы дэлхэйн пролетариадай һайшаажа тэрээгээр баясажа байһаниинь гайхалтай бэшэ» гэжэ тэрэ бэшэлэн юм.

Мексикэ Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаа тогтооһон американ түбидэхи түрүүшын орон байһан юм. СССР-тэ байхаяа Мексикэһээ ерэһэн түрүүшын элшэн сайдай 1924 оной ноябрьда этигүүлгынгээ грамотые барюулхада, СССР-эй ЦИК-эй Түрүүлэгшэ М. И. Калинин иигэжэ мэдүүлээ һэн. «Хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаанай ба талархалай мэдэрэл Мексикын Холбоото Штадуудай ба СССР-эй хоорондохи соёлой ажал хэрэгэй холбоо саашаданъ хүгжөөн бэхижүүлгэдэ гэжэ би гүнзэгыгөөр этигэнэб».. Совет-мексикан харилсаануудта ямар нэгэн арсалдаа тулалдаан хэзээдэшье гараагүй. Империализмын зүгһөө хамааралсалгагүйгөөр хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ эрхээ ба национальна нэрэ хүндэеэ хамгаалжа байһан Мексикын, Латинн Америкын бусад оронуудай арадуудай талые Советскэ Союз хубилашагүйгөөр харадаг байгаа, хараһааршье. «Эрхэ сүлөөдэ дуратай мексикан арадта, национальна ба социальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэдэг алдарта заншалнуудтань совет хүнүүд ехэ хүндэтэйгөөр хандадаг» гэжэ Мексикын ехэ айлшанай хүндэлэлдэ зорюулагдажа, Кремль соо болоһон обед дээрэ СССР-эй Верх... Соведэй Президиумэй ... рүүлэгшэ Н. В. Подгор... онсолон тэмдэглэһэн бай... Эб найрамдал аршалан ... гаалха, арадуудай хоор... хи харилсаа холбоо ба... жүүлхэ гэхэ зэргын ул... хоорондын иимэ шух... асуудалнуудаар манай ор... нуудай хараа бодолой ... адли гү, али дүтэрхы ... даг ушар совет-мекси... харилсаануудые хүгжөөл... дэ нилээд ехээр туһална.

СССР-тэй харилсаа ... боогоо бүри эдэбхитэй бо... гохо. барисаагаа үргэд... шухала гэжэ мүнөө Мек... кын үргэн олониитэ, хүт... бэрилэгшэд болон ажал ... рэгэй хүнүүд тоолоно. ... хадаа Мексикын гадаа... худалдаа наймаанай инс... тудай генеральна дирек... рэй орлогшо Рикардо С... маньегын тэмдэглэһэ... ёһоор «Мексикын шуха... эрмэлзэлгэнүүдтэ таарал... на, ороной экономикые ам... рикан нүлөө ба дулдыда... һаа дам саашадань сүлөө... хэрэгтэ туһална».

Мексикын Президент... СССР-тэ айлшалалга бү... дэ ниитын эб найрамда... хэрэгэй аша туһада таар... гаар хоёр ороной хоорон... хани барисаа, харилсаа хо... боо саашадань хүгжөө... таарамжатай хараа зам ... жэ үгэнэ.

ХАРАТА МУУХАЙ ЯБУУЛГА

Израиль сэрэгэйхидэй шэнэ гэмтэ ябуулга—Ливанай Бейрут ба Сайдуд хотонуудта һүйдхэлшэдэй бүлэгэй һүниин сагта добтолго — бүхы дэлхэй дээрэ угаа ехэ зэбүүрхэл түрүүлээ. Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу шанга байдал һулаарууулгые һаатуулха, Дүтын Зүүн зүгэй арсалдаа тулалдаае политическэ талаар амгалан ёһоор гуримшуулгые таһалдуулха гэһэн хараа бодол Тель-Авивай зонхилогшодой баримталһан зангаараа байһыень энэ бузагай муухай добтолгонууд харуулна гэжэ политическэ ба олониитын элитэ ехэ ажал ябуулагшад, хэблэл онсолон тэмдэглэнэ.

Нээрээшье гайхамшаг даа. Хүршэ араб оронуудта эсэргүүгээр Израилиин хэдэг зэбсэгтэ харата ябуулганууд Тель-Авивай политическэ хараа шугамые харуулдаг гурим болоһоор үнинэй. Ливанай газар руу һаяхан зэрлиг муухайгаар «добтолон» оролгые һануулаадшье үзөө. Тэрэнэй үедэ амгаланаар һуужа байһан хэдэн һуурин газарнууд усадхагдаһан байгаа. Мүн Израилиин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй зэрлиг аашаа гаргажа, Синай дээрэ Ливиин гражданска самолёдые буудажа унагааһые һанаад үзэгты. Иимэ гэмтэ ябуулганууд ямар зорилго урдаа табинаб? Араб оронуудые айлгажа, «зургаан үдэрэй дайн» гэдэгэй үедэ. 1967 ондо, булимтаран абтаһан газар нютагуудые хэтэдээ эзэмдэхэ гэһэн гансахан лэ зорилготой.

Холбоото Штадуудһаа ээлжээтэ «туһаламжа»: 500 миллион үлүүтэй долларой урьһаламжа Тель-Авив абаха болоо. Тэрээнһээ хойшо, араб гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр израиль сэрэгэйхидэй харата aаша гаргадаг баримтануудай илангаяа олошорһондо анхарал хандуулхаар байна. Баруун оронуудай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Израилиин зонхилогшод американ сэрэгэй техникые худалдажа абахын тулада эдэ мүнгэ зөөриин нилээд ехэ хубиие гаргашалха хүсэлэнтэй. Израильда иимэ «туһаламжа» үзүүлэлгэ ээрхэг түримхэйшүүлые урмашуулха ябадал болохо байһан туш... хэлээд яахамнайб.

Араб оронуудта эсэргү... гээр харата аашануу... эмхидхэлгэдэнь израиль ... тэрмэ этэгээдүүдтэ газаа ... лаһаа туһаламжа үзүүлэ... нэ. Бейрут ба Сайдуда ... толгонууд тухай заахад... энэ харата ябуулгада Ев... пын оронуудай паспорт... хүнүүд хабаадалсаа г... хэблэлэй олон органууд ... шэнэ.

Империалис ба сио... тусхайта этэгээдүүд ... оронуудта эсэргүүгээр т... сэхэ гол бааза Израиль ... лоно гэжэ тоолодог ... һээ, Дүтын Зүүн зүгтэ ... хэрэглэхэ һэдэлгэ урда ... гаргаһан зангаараа. З... энэнь лаб буруу һураа... Социалис оронуудай эб ... рамдалда дуратай бүхы ... сэнүүдэй туһаламжа ба ... жэлгэдэ түшэглэдэг ... оронууд Израилиин эзэ... һэн газар нютагуудые ... лөөлхөөр, Дүтын Зүүн ... үнэн зүб, бата бэхи эб ... рамдал тогтоохоор хү... шиидэнги байна.

ОАГ: Улам ехэ зүрилдөөн гарана

США-гай ба урда талынь хүршэнэрэй хоорондо зүрилдөөн улам ехэ болоно гэжэ американ гүрэнүүдэй эмхиин (ОАГ) генеральна ассамблейн ээлжээтэ сесси Вашингтондо болоходоо харуулаа. Түби дээрэ США-гай бэелүүлдэг империалис политикые, ОАГ-ай ябуулганууд ба байгууламжые үгэ хэлэһэн олон делегадууд хурсаар шүүмжэлээ. Вашингтоной үүсхэлээр 25 жэлэй урда тээ байгуулагдаһан тус эмхи «Латинн Америкын оронуудта өөрынгөө булюу байдалые аршалан хамгаалхые, хуулишалан, хэтэ мүнхэдэнь үлөөхые эрмэлзэдэг США-гай юрэнхы стратегиин шухала хэһэгынь болоо» гэжэ Чилиин Гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Альмейда мэдүүлээ.

Хүршэнэрэйнгөө дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааралсаха, бүмбэрсэг дэлхэйн баруун талын хахадта национально - сүлөөрэлгын тэмсэлые дараха гэһэн өөрынгөө империалис политикые бэелүүлхэ зэбсэг болгон ОАГ-ые Вашингтон хэрэглээ гэжэ үнгэрһэн хорин табан жэл харуулаа.

Зүгөөр мүнөө сағ хубилаа даа. 300 миллион хүнэй ажаһуудаг, ходоодо ногоон байдаг уужам ехэ түби дээрэ национальна ба социальна сүлөөрэлгын сэбэрлэлгын һэбшээ һалхин мүнөө улам ехэ хүсэтэйгөөр үлеэнэ. Хэдэ хэдэн гүрэндэ сүлөөрэлгын тэмсэл ниитэ-политическэ горитой дабшалтануудые, түрүү шухала удха шанартай хубилалтануудые хангаа. Америкэдэхи түрүүшын социалис гүрэн Кубада байгуулагдажа байнхай. Чилидэ засагаа гартаа абаһан арадай правительство ажалшадай аша туһада тааруу угаа шухала революционно шэнэдхэлгэнүүдые хэнэ. Перу, Венесуэлэ ба Эквадорто империализмда эсэргүү шухала хубилалтанууд боложо байнхай. Энэ шэнэ эрмэлзэлгые харуулан, Панамын гадаадын хэрэгүүдэй министр Х. А. Тэк иигэжэ мэдүүлээ. Латинн Америкын гүрэнүүд США-гай баалалтада саашадаа орохоёо болёо гэжэ мүнөөнэй сесси харуулба.

Бүмбэрсэг дэлхэйн баруун талын хахадта США-гай бэелүүлдэг империалис политикые, социалис Кубые гансаардуулан хашаха гэһэн панхаруудтаһан хараа бодолыень бүри мүһөөн буруу һүргэһэн үгэнүүдые Чилиин, Перугэй, Панамын бусад оронуудай делегадууд хэлэһэн байна. Оронгоо аша туһые хамгаалхын, түрэл газар ... рэнь американ монополинуудай эзэрхэлгыень ... хахын тулада зэпэдэ ... арадуудай тэмсэхээр ... шиидэнги байһан тухай ... дэнэр мэдүүлээ.

Зүгөөр, гүрэнэй се... тарь У. Роджерсын хэл... үгэнүүд хадаа урда хү... нэрэйнгөө ... зүб ... эрилтэнүүдые США хэр... нэгүй, Латинн Америкэ... шаа баалалта ба то... дээрмэ хэхэ импери... урагшагүй хараа бод... саашадань үргэлжэлүү... хүсэлэнтэй гэжэ харуул...

Ганса гансаараа бэшэ, харин хамтаараа латинн а... риканецууд США-гай по... тикада эсэргүүсэдэг бол... эхилээ гэжэ ОАГ-ай Ваш... тондохи сесси харуулба. ... би дээрэ үндэһэн ехэ ... лалта хэхын түлөө импе... лизмда эсэргүүсэн тэмс... нэгэдэмэл фронт энэ ... дотор бүри хүсэтэй бол... байнхай.

Н. ЧИГИРЬ.
Ю. КОРНИЛО...
А. КОЗЛО...
(ТАСС)

Телефон · Телеграф · Радио — Хилын саанаһаа

ПРАГА

ХОЁР ОРОНОЙ АРАДУУДАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

КПЧ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак түрүүтэй ЧССР-эй партийно-правительственна делегациин байгша оной апрелиин 2-һоо 7 хүрэтэр Кубада байһан тухай мэдээсэлые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум заседани дээрээ зүбшэлөө гэжэ ЧТК агентство мэдээсэнэ. Кубын делегацитай хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Чехословакиин делегациин баримталһан хараа бодолые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум һайшаагаад, баталагдаһан хэлсээнүүдые бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалаа.

Чехословакиин партийно-правительственна делегациие аха дүү Кубын арадай хани халуунаар угтаһыень КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум үндэрөөр сэгнэбэ. Чехословакиин партийно - правительственна делегациин албанай хэрэгээр Кубада ошоһоной дүн хоёр ороной ажалшадай аша туһада, социалис оронуудай нэгэдэл бэхижүүлгэдэ харюусана.

ВАРШАВА

ҺАЙШААН ДЭМЖЭБЭ

ТАСС

Социалис оронуудай уран зохёолшод Европодохи аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо бэхижүүлхэ гэһэн нэгэл хүсэл эрмэлзэлтэй юм. Социалис оронуудай уран зохёолшодой холбоонуудай хүтэлбэрилхы зургаануудай түлөөлэгшэдэй уулзалга Варшавада болоһо, энэ хүдэлөөндэ хабаадаха, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессдэ бэлэдхэл хэхэ тодорхой дурадхалнуудые оруулха гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүбшэлһэн байна.

Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, ДРВ-гэй, КНДР, Кубын, Монголой, Польшын, Советскэ Союзай, Чехословакиин түлөөлэгшэд энэ уулзалгада хабаадаба.

Вьетнамай Демократическа Республикын литераторнуудта саашадаа хамтааран туһалха гэһэн шиидхэбэри социалис оронуудай уран зохёолшодой холбоонуудай түлөөлэгшэд абаа. Түгшүүрил һулаарууулха, арадуудай хоорондохи харилсаа холбоо үргэдхэхэ хэрэгтэ уран зохёолой дүүргэдэг үүргэ улам дээшэлүүлхэ тухай асуудалнууд зүблэхэ зүйлдэ горитой һуури эзэлһэн байна.

Ерэхэ жэл Прагада, Гаванада уран зохёолшодой уулзалгануудые эмхидхэхэ тухай Чехословакиин, Кубын уряае конференцидэ хабаадагшад һайшаан дэмжэбэ.

САНТЬЯГО

Чилиин правительствын декрет

ТАСС

42 предприятиие гүрэнэй мэдэлдэ оруулха тухай декредтэ Чилиин Республикын президент Сальвадор Альенде, тэрэнэй правительствын бүхы министрнүүд гар табиба. Үнгэрэгшэ жэлэй октябрь һарада эдэ предприятинуудай эзэд. аралжаа най маашад эсэргүүсэлтын харата ябуулгануудта хабаадаһан байгаа.

МЕХИКЭ

ГОЛ АНХАРАЛ ХАНДУУЛАГДАНА

ТАСС

Мексикын Президент Луис Эчеверрия Альваресай албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошоод байһан ушар Мексикын газетэнүүдэй гол анхарал татана. Кремлиин Ехэ ордон соо эмхидхэгдэһэн уулзалгын үедэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын, Мексикын Президентын хэлэһэн үгэнүүдые ороной газетэнүүд үргэнөөр тунхаглана, радио ба телевидени дамжуулна.

Латинн Америкын хүгжэлтын түүхэтэ шата тухай, экономическа хүгжэлтэ ба национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө, байгаалиингаа баялигуудые сахин хамгаалхын түлөө, харин монополинуудай дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүү Мексикын арадуудай эдэбхитэй тэмсэл тухай Н. В. Подгорнын хэлэһые газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө, империализмын хамааралсалгагүй сүлөөтэ байдалай хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэгшэ Латинн Америкын арадуудые Советскэ Союз, бусад социалис оронууд хэлбэришэгүй дэмжэдэг гэжэ «Диа» ба бусад газетэнүүд бэшэнэ. «Мексикэтэй харилсаагаа хүгжөөхын түлөө манай орон шууд тэмсэнэ»,—гэжэ Н. В. Подгорнын хэлэһые радио ба телевидениин шэнжэлэгшэд онсолон тэмдэглэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй совет-мексикан хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан тухайда Мексикын хэблэл дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ.

БЕРЛИН

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй конгрессые угтуулан

ТАСС

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс Москвада зарлаха тухай бодомжые ГДР-эй арад түмэн бүрин һайшаана гэжэ энэ хуралдаанда бэлэдхэл хэхэ бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ, ГДР-эй Эб найрамдалай Соведэй түрүүлэгшэ Г. Дрефаль мэдүүлээ.

Конгрессдэ бэлэдхэл хэхын тула Москвада үнгэргэгдэһэн зүбшэлэлгын (уласхоорондын уулзалгын) һүүлээр тус бүлэг ажал ябуулгая эхилээ һэн гэжэ тэрэ хэлэбэ. Бүхы партинуудай, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад тэрэнэй бүридэлдэ ороно. Конгрессэй удха шанарые үргэн олониитэдэ ойлгуулха, тэрэниие зарлаха гэһэн бүхы дурадхалнуудые суглуулха, Москвада зарлагдаха конгрессэй эб найрамдалай хүсэтэ манифестаци боложо үнгэрэлгэдэ нүлөөлхэ гээшэ бүлэгэй гол зорилго болоно.

ВЕНЭ

Эб найрамдал шухала

ТАСС

Арадуудай аюулгүй байдал, гүрэнүүдэй хоорондын эб найрамдал хангаха гээшэ түүхэтэ удха шанартай хэрэг болонхой. Дэлхэйн хоёр дайнай үүдхэгдэһэн Европодо иимэ ябуулга илангаяа шухала байна гэжэ ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр О. Винцер Австриин гадаадын политика тодорхойлдог бүлгэмэй суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Түгшүүрил һулаарууулха, аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо тогтоохо таарамжатай арга боломжо мүнөө Европодо, дэлхэй дээрэ бии болоод байна гэбэ министр.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөн шухала удха шанартай гэжэ ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр О. Винцер мэдүүлээ.

ИСЛАМАБАД

ПАКИСТАНАЙ ШЭНЭ КОНСТИТУЦИ

ТАСС

Равалпиндидэ болоһон тусхай баяр ёһололой үедэ Пакистанай президент З. А. Бхутто шэнэ конституциин текстдэ гар табла. Энэнь Пакистанай бэеэ дааһан байдалтай болоһоор 25 жэлэй турша соо гурбадахи конституци мүн. Парламентын хүтэлбэритэй федеральна гүрэн гэжэ тус конституци Пакистаниие тодорхойлно. Премьер-министр — гүйсэдхэхэ засаг захиргаанай, президент гүрэнэй толгойлогшо болоно. Хоёр палатаһаа бүридэһэн парламент хуули гаргадаг засаг бариха юм.

Шэнэ конституци 1973 оной августын 14-дэ хүсэндөө орохо.

ХАНОЙ

УРДА ВЬЕТНАМАЙ КОМИТЕДЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Патриодуудые эб найрамдалай тала баримтадые сүлөөлхын түлөө тэмсэдэг Урда Вьетнамай комитет мэдүүлгэ тунхаглахадаа, Урда Вьетнамай түрмэнүүдтэ байһан хүнүүдые сүлөөлхэ, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительстводо дамжуулан үгэхэеэ сайгон захиргаан арсана гэжэ тэрээн доторнь тэмдэглэгдэнэ.

Урда Вьетнамай хэдэн зуугаад мянган хүнэй түрмэ шорондо тамалагдан зоболгожо байһыень сайгон захиргаан дэлхэйн олониитэһөө нюухые һэдэнэ гэжэ АПО агентствын дамжуулһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ 10 мянга шахуу хүн — Каншондохи (Пуло-Кондор), 8—10 мянган хүн — Тихоадахи, 4—8 мянган хүн — Тхудыгтахи, 6—10 мянган хүн Тан-Хиаптахи түрмэдэ баригдана. Тэдэниие гам хайрагүйгөөр сохино, тамална.

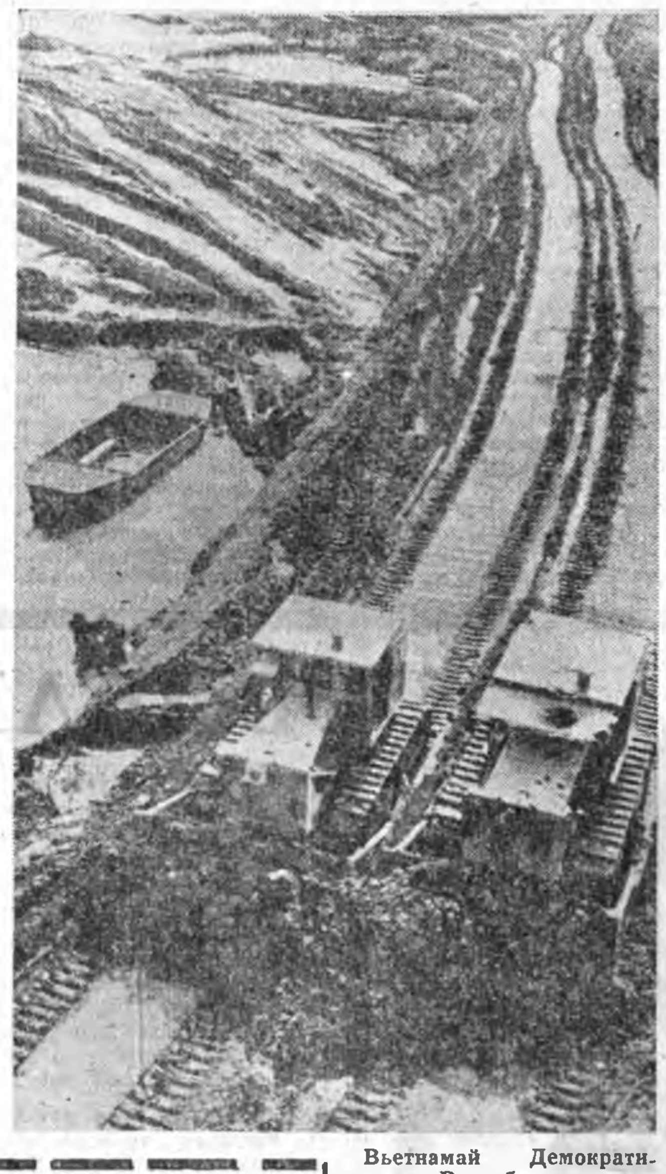
Парижай хэлсээ бүдүүлигээр эбдэжэ байһан сайгон захиргаанай эдэ гэмтэ ябуулгануудые комитет эрид буруушаагаад, тиимэ ябуулга болюулха эрилтэ табина.

НЬЮ-ЙОРК

Бомбодолгоёо үргэлжэлүүлһээр

ТАСС

Апрелиин 13-да американ авиаци, «В-52» тухэлэй хүндэ бомбардировщигууд Камбоджын сүлөөлэгдэһэн районуудые бомбодоо гэжэ США-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин түлөөлэгшэ Гонолулуһаа мэдээсэбэ.

Вьетнамай Демократическа Республикын предприяти болон барилгануудай коллективүүд ажалай ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Ороной ажалшад дайнай үедэ һандаргагдаһан арадайнгаа ажахые түргэн болзор соо һэргээн бодхоожо, бүри саашадань хүгжөөхэ түсэб зорилгонуудые урдаа табинхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: харгы заһалга.

ДРВ-гэй малшадай урда мүнөө жэлдэ ехэхэн зорилгонууд табигданхай. Илангаяа ехэ анхарал гахай үсхэбэрилгэдэ хандуулагдана. Ороной олохон провинцинуудта мүнөө үеын шэнэ оньһон тухеэрэлгэнүүдээр хангагданхай фермэнүүд баригдажа байнхай. Гахайшадай оролдосотой ажалай ашаар, Тхайбинь, Намха провинцинуудта, мүн Ханой, Хайфон городууд шадархи фермэнүүдтэ гахайнуудай тоо эрид олошоронхёй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханой город шадархи кооперативай фермэ дээрэ.

ВИА—ТАСС-ай фотонууд.

АЖАЛШАД ГАРЗАДА ОРОНО

Капиталис оронуудта арадай хэрэглэмжын эб бараанай, эдеэ хоолой үнэ сэн таһалгаряагүй ургана. Энээнһээ уламжалан, эгээлэй хүнүүд хүндэ хүшэр байдалда ороно. Энэнь хүдэлмэригүйшүүлдэ илангаяа ехэ уршаг түбэг асардаг байһаниинь элитэ. Хүдэлмэригүйшүүл үсөөрнэ бэшэ, харин бүри олон болоно бшуу. Эдэ үдэрнүүдтэ элдэб оронуудһаа ороһон мэдээсэлнүүд уршагта баримтануудые элирхэйлэн гэршэлнэ.

Һүүлэй зургаа һарын турша соо Боливида шухала хэрэгтэй эд бараанай үнэ сэн 2 дахин хүндэрөө. Февралиинхитай жэшэбэл, имагтал март һарада ФРГ-дэ — 0,7 процентээр, Францида юумэнэй үнэ сэн 0,4 процентээр үнэтэй болоһон байна.

Люксембургын «Бюллетэн дю статек» гэжэ журналай гэршэлһэнэй ёһоор, 1965 онһоо 1972 он болотор «юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудта эд бараанай, эдлэл хэрэгсэлэй үнэ сэн 28-һаа 56 процент хүрэтэр ургаһан байха юм. Италида—30,8, Францида—40,5, Англида юумэнэй сэн 49,3 процентээр хүндэрөө.

Һүүлэй табан жэлэй турша соо Испанида юумэнэй сэн 26,6 процентээр ургаһан байна гэжэ «тусхай» профсоюзуудай (синдикадуудай) Мадридта болоһон съезд дээрэ элирхэйлэгдэбэ.

Энэ жэлэй март һарада США-да — 4,4 миллион, Испанида 250 мянган хүн хүдэлмэригүй байгаа.

Юумэнэй үнэ сэнгэй таһалгаряагүй хүндэрхэдэнь, капиталис оронуудтахи үргэн ниитэ ажалшад эрид шууд буруушаажа, байдалыень һайжаруулха эрилтэ табина.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Нютагай соведүүдтэ һунгалтые эмхитэйгээр үнгэргэхэ» — Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. Семеновой статья. П. Бурмакинай фотоочерк. Хүдөө ажахын шэнжэлэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: Б. Семёновой статья... гэсхэл. Үүлтэр һайжа... талаар хүдөө ажахын ... мэрилэгшэдэй респуб... ска суглаанһаа.

Гурбадахи хууд... «Һургаха, зааха, ... тэлбэрилхэ» — Ф. Га... статья. Редакцида ... бэшэгүүдһээ. Уласхо... шэнжэлэл. Хилын са...

Дүрбэдэхи хууд... «Байгаали ба хүн»... борко. Спорт.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

18.05 — «Хүдэлмэришэдэй алхам» — телевизионно фильм. 18.35 — үхибүүдтэ мультфильмүүд харуулагдаха. 19.15 — телепанорама. 19.35 — «Ойн баярай жагсаал» — хүдөө ажахын хүдэлмэришэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20... «Түрэл орондоо а... ябабадби». 20.35 — ... тийна ажабайдал» — ... журнал. 21.30 — ... Островскиин түрэһэ... жэлэй ойдо. 22.00— ... жаргал — уран ... фильм.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕ...**

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной апрелиин 17. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00402. Заказ №...